

MI IS AZ A NÉPSZÖVETSÉG?

ÍRTA:
VLADÁR ERVIN
APPONYI ALBERT GRÓF
ELŐSZAVÁVAL
24 KÉPPEL

BUDAPEST 1930
GERGELY R. KÖNYVKERESKEDÉSE
DOROTTYA-UTCA 2

ELŐSZÖR MEGJELENT A MAGYAR KÜL-
POLITIKA 1929. ÉVFOLYAMÁNAK 32-40.
SZÁMAIBAN.

MINDEN JOG FENNTARTVA.

ALL RIGHTS RESERVED.

MARIBONA. DÉLAMERIKAI FESTŐMŰVÉSZ
EREDETI KARIKATÚRÁIT LIPPAY IMRE
GENFI HÍRLAPÍRÓ SZÍVESSÉGÉBŐL KÖ-
ZÖLJÜK. DEZSŐ KARIKATÚRÁIT SZERZŐ
ÉS Mr. NEIGER ENGEDELMÉVEL. MÍG A
TÖBBI FÉNYKÉPET ÉS GRAFIKONT A NÉP-
SZÖVETSÉGI TITKÁRSÁG INFORMÁCIÓS
OSZTÁLYÁNAK SZÍVES HOZZÁJÁRULÁ-
SAVAL.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Az olvasóhoz	7
Apponyi Albert gróf: Előszó	9
A Népszövetség	11
Tagállamok.....	13
Mely államok nem tagjai a Népszövetségnek	14
A Népszövetség alkotmánya. — Paktum, vagy Egyességokmány	16
Leszerelés és a béke fentartása	17
A revíziós szakasz.....	19
Mandátum és mandatárius hatalmak	20
Emberbaráti és gazdasági feladatok	20
A Titkárság és szakosztályai	22
Feladata.....	23
Magyar tisztviselők	25
Tisztviselők fizetése	26
A tisztviselők megoszlása nemzetiség szerint	27
A Titkárság mellett működő kisegítő szervek ...	30
A három, u. n. technikai organizáció	30
A tanácsadó bizottságok.....	31
A Népszövetség Tanácsa	33
A Tanács tagjai	34
Nem tanácstag államok meghívása.....	36
Az elnöklés	36
A Tanács hatásköre és tárgyalási módja	38
Az u. n. jogászbizottságok	39
A tárgyalás rendje	40

	Oldal
A Közgyűlés	42
Hatásköre	43
Tárgysorozata	44
Egyhangúság — szótöbbség	48
A Közgyűlés tárgyalási rendje. — Módszer és taktika. — Gyakorlati példák	50
Az ideálisan felkészült delegátus	52
Mibe kerül a Népszövetség?	56
A Népszövetség (haszna	58
Magyarország és a Népszövetség	62
Általános adatok a Népszövetség közgyűléseiről	64
A Népszövetség közgyűlésein résztvett magyar delegátusok névsora	67
A Nemzetek Szövetsége Egyességokmányának hivatalos magyar fordítása	71
Képek magyarázata	84
A Népszövetség szervezete	(táblázat)

AZ OLVASÓHOZ

Ritkán van Genfnek olyan szép nyara, mint volt tavaly, a Népszövetség működésének tizedik fordulója alkalmából. A magyar követség szerencsés fekvésű új helyiségeinek erkélyéről csodás színpompában bontakozott ki a történelmi emlékekben gazdag város panorámája. Lenn az utcán és a tó partján látszólag gondtalan és szerencsés emberek sokasága, nem sejtetve, hogy arcuk derűs mosolya, vagy hideg egykedvősége ma még az ellenséges indulatoknak árját leplezi, melynek egymás ellen tornyosuló hullámai ott Genfben, e békés városkában vívják meg a béke harcának évenként megismétlődő ütközeteit. Megkapó ellentétül, a háttérben, a Mont-Blanc hegycsoportnak örökhóval fedett, eget ostromló sziklatömege. Szeplőtelen tisztaságához emberi szenvedély, gyarlóság fel nem ér és örök változatlansága mellett jelentéktelenné törpülnek mindazok a problémák, amelyek embereket és nemzeteket ma egymás ellen uszítanak.

A nemzetek e küzdelmének színtere a Népszövetség palotája, valamint a tó túlsó partján, a közgyűlés céljaira rendszeren használt Salle de la Réformation helyiségei. De hadszíntérnek tekinthetők a különböző szállók is, számos előzetes és bizalmas eszmecserék színhelyei, valamint azok a tanácskozótermek, amelyekben az Interparlamentáris Unió, a különböző gazdasági konferenciák, a Népszövetségi Ligák Uniój a, a kisebbségi konferencia, valamint egyéb nemzetközi tudományos és kulturális szervezetek üléseznek.

És az itt folyó ütközetekben a hadi erények közül szerepe jut ugyan az erőszaknak is, mégis a béke

harcában mások a döntő tényezők. A modern idők vértelen viadalában szükséges különleges erények: a nyelvtudáson kívül a tényállás és előzmények teljes ismerete, kiváló szakértelem, taktikai érzék és mindenekfölött a kiküldött csoport tagjainak jól szervezett együttműködése.

A jól tájékozottságnak, szellemi felkészültségnek egyik alapvető feltétele, hogy legyenek olyan kézikönyvek, amelyek a nemzetek érdeklődését foglalkoztató nagyszámú és igen bonyolult probléma útvesztőjében biztos útbaigazítást adnak. Olyan kézikönyvek, amelyek valamely részletkérdésben kimerítően és szakszerűen tájékoztatnak, anélkül, hogy az olvasó kénytelen lenne a rendkívül terjedelmes, nehezen hozzáférhető és biztos szakértelmet igénylő tudományos irodalmat áttanulmányoznia.

Jelen első füzetünk a Népszövetség hatalmas gépezetének működéséről ad rövid és mégis kimerítő, tartalmas felvilágosítást. Szerző évekig volt a Genfben kiküldött magyar delegációknak szereplő tagja és munkájának minden sora elárulja, hogy a nagy anyag teljes ismeretében 'válogatta ki azokat a részleteket, amelyek szükségkép érdeklik mindazokat, akik a Népszövetséggel bárminő vonatkozásban foglalkozni akarnak. Amellett szerző tanulmánya iskola-példája a könnyen érthető, folyamatos magyar nyelven jól megírt, népszerűsítő tudományos munkának, úgy, hogy elegendő, ha programmunkat röviden akképen összegezzük: sorra ismertetni óhajtjuk ugyan-ebben a méretbe^ és stílusban megírt füzetekben mindazokat a problémákat, amelyek ma a gyakorlati élet terén működő magyar olvasót érdekelhetik. Reméljük, a közönség is azzal az elismeréssel fogadja vállalkozásunkat, mint amily szeretettel és gonddal mi azt létrehoztuk.

A szerkesztő

ELŐSZÓ

Ebben a füzetben az olvasó teljes tárgyilagossággal megírt hű képét találja a Nemzetek Szövetsége egész gépezetének és működésének, amint azt a szerző, aki éveken át volt velem együtt a közgyűléseknél működő magyar bizottságnak tagja, saját szemével láthatta. A magyar közönségnek pedig szüksége van ilyen tájékoztatásra, mert a Nemzetek Szövetsége, — melyet rövidítve Népszövetségnek szoktak nevezni, ámbár az mostani összeállításában csak a kormányok kiküldötteinek találkozó helye — akár-mint vélekedünk mai működéséről, tagadhatatlanul hatalmi tényező, mellyel számolnunk kell, mélytől tehát távol nem tarthatjuk magunkat.

Szerző munkájának súlypontját az ismertetésre fekteti és csak igen rövid fejezetet szán a bírálatnak. És ez jól van így; mert a mi közönségünknek az előbbire van nagyobb szüksége: a szidást úgyis bőségesen elvégzi, de a dolog ismerete nélkül, tehát mindig felületesen és sokszor hamisan. A kritika csak akkor ér valamit s vezethet bárminő eredményhez, ha annak tárgyát jól ismerjük és ha együttjár az elismeréssel ott, ahol annak helye van. Ez a józan kritika szerintem meg fogja különböztetni az eszmét a kiviteltől; az eszme mértékével fogja mérni a kivitelt; ezen az úton jutunk el a hasznos megállapításokhoz és célkitűzésekhez.

Mai benyomásaimat abban foglalnám össze, hogy a Nemzetek Szövetségének nempolitikai jellegű (humanitárius, szociális, egészségügyi stb.) tevékenysége teljes elismerést érdemel és mindenesetre szépen halad. A politikai tevékenység azonban — bár egyes eredmények ott sem tagadhatók — még erősen fertőzve van a háborús pártállások utóhatásától, úgy, hogy ma még nem lehet a Nemzetek Szövetségéről, mint oly semleges nemzetközi intézményről beszélni, amelyhez minden nemzet egyenlő bizalommal fordulhat. A háborúban győztes hatalmak befolyása dominál; a semlegesek, kevés kivétellel, az egyik vagy másik győztes nagyhatalom hatalmi körében állanak, igazán függetleneknek nem mondhatók. Hogy ez így van, lélektanilag megmagyarázható; talán nem is lehetne másképp. Az intézmény jövője attól függ, hogy tud-e ebből az egyoldalúságból kibontakozni — de ettől függ egyáltalán az emberiség békés fejlődésének a lehetősége. E cél felé mindenesetre lehet a Nemzetek Szövetségének keretén belül haladni, kívül nem. Ezért is ott kell lennünk, mert hazánk sorsának békés úton való jobbrafordulása is csak ennek keretén belül remélhető.

A NÉPSZÖVETSÉG

A Népszövetség tevékenységének különböző megnyilvánulásaival — közgyűlés, tanácsülések — sokat foglalkozik a nagynyilvánosság, mégis szerepükkel és főképp a főszervekhez csatlakozó számtalan bizottság működésével és összefüggésével kevesen vannak teljesen tisztában.

Ezért az alábbiakban megpróbáljuk az olvasót mintegy végigvezetni a Szövetség műhelyén és az érdekesebb vagy kevésbé ismertnek gondolt mozzanatok hangsúlyozásával nagy vonalakban bemutatni óhajtjuk, hogy ennek a nagy gépezetnek egyes kerekai a gyakorlatban milyen módon kapcsolódnak egymásba.

Ismertetésünk nem tér ki az elméleti részre, inkább annak az illusztrálására vetjük a fősúlyt, hogy az elméleti elgondolások miképpen érvényesülnek a valóságban, hogyan folyik a különböző rendelkezések alapján létrehozott szervezetek munkája, milyen módon lehet abba a legtöbb eredménnyel bekapcsolódni, milyen álláspontot kell tehát nekünk, magyaroknak a Népszövetséggel szemben elfoglalnunk.

*

A Népszövetség meghatározását illetően különböző tudományos elméletek vannak. Az kétségtelen, hogy a Népszövetség nem tekinthető államok fölötti hatalomnak (super-estate), de nem fedí teljesen sem

az államszövetség, sem pedig a politikai szövetség vagy federáció fogalmát.

Még leghelyesebben talán oly sajátos nemzetközi alakulatnak mondható, amely szuverén államok szabad megegyezésén alapulva, bizonyos nemzetközi elvek és célok megvalósítása érdekében állandó szervezetet tart fenn.

A háború utáni éveknek ezt a nagy nemzetközi szervezetét az angolszász nemzetek Nemzetek Ligájának (League of Nations) a franciák és a többi latin államok Nemzetek Társaságának (Société des Nations, rövidítve S. d. N.), a germánok Népek Szövetségének (Völkerbund) nevezik, mi pedig Népszövetségnek, vagy helyesebben Nemzetek Szövetségének.

Ez az intézmény, mint ismeretes, Wilsonnak, az Amerikai Egyesült Államok akkori elnökének a terve alapján jött létre, aki ezzel az összes államok béke együttműködését remélte megvalósíthatni.

A nagy világháborút, tudvalevően az 1918 november 11-én kötött fegyverszünet fejezte be. A békekonferencia 1919 január 25-én fogadja el elméletben a Népszövetség megalakításának a gondolatát. A kiküldött bizottság ugyanennek az évnek február 3-ától április 11-ig szövegezi meg a Népszövetség alapokmányát, 1919 április 28-án fogadják el a Szövetséges és Társult Hatalmak ezt az alapokmányt, melynek ratifikált példányait 1920 január 10-én helyezik el a Népszövetség irattárába. Ez a nap tekinthető tehát a Népszövetség születésnapjának. A Népszövetség tanácsának alakuló ülését Wilson elnök személyesen 1920 január 16-ára hívja össze, a Népszövetség székhelyét 1920 november 1-én helyezik át Londonból Genfbe és 1920 november 11-én önére hívják össze ugyancsak Wilson nevében, immár Genfben, a Népszövetség tagállamainak első közgyűlését.

TAGÁLLAMOK

A Népszövetség eredeti tagja a Szövetséges és Társult Hatalmaknak nevezett 27, a világháborúban a Központi Hatalmak ellen küzdött állam volt, de már eleve felkértek csatlakozásra 13, a háború alatt semlegesnek maradt államot is.¹⁾

Más államok felvételéhez a közgyűlés kétharmad többséggel hozott határozata kell. Ilyen alapon még 1920-ban, az első közgyűlés végén felvették Ausztriát, Bulgáriát, Kosztarikát, Finnországot, Luxemburgot és Albániát; 1921-ben a három balti államot; 1922-ben Magyarországot; 1923-ban az ír szabad államot és Abessziniát; 1924-ben a Dominikai Köztársaságot; 1926-ban pedig Németországot.

Az eredetileg felkért államok közül ma sem tagjai a Szövetségnek az Egyesült Államok, amelyek tudvalevőleg dezavualták elnöküket és nem ratifikálván a versailles-i szerződést, nem léptek be a Szövetségbe, habár annak munkálataiban nagyobbára ak-

¹⁾ A Nemzetek Szövetségének eredeti tagjai: Észak-amerikai Egyesült Államok, Belgium, Bolívia, Brazília, Brit Birodalom, Kanada, Ausztrália, Délafrika, Újzéland, India, Kuba, Ekuador, Franciaország, Görögország, Guatemala, Haiti, Hedzsasz, Hondurasz, Olaszország, Japán, Libéria, Nikaragua, Panama, Peru, Lengyelország, Portugália, Románia, Szerb-Horvát-Szlóven-Állam, Sziám, Cseh-Szlovákország, Uruguay.

Az Egységokmányhoz való csatlakozásra meghívott Államok: Argentíniai Köztársaság, Csile, Kolumbia, Dánország, Németalföld, Norvégország, Paraguay, Perzsia, Szlovákia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Venezuela.

tive is részt vesznek. Nem lettek továbbá tagok Ekuador és Hedzsász sem, a Szövetségből pedig kilépett Kosztarika 1927-ben és Brazília 1928-ban. Spanyolország 1926-tal szintén bejelentette ugyan a kilépését, de még mielőtt ez a bejelentés hatályossá vált volna, ismét visszavonta azt.

Ilyenképen jelenleg a Szövetségnek 54 tagja van. Néhány dél- illetve középamerikai állam (Argentína, Hondurasz, Bolivia, Peru) évekig nem vett részt a közgyűléseken, de az idei tizedik közgyűlésen ezek közül már csak Argentína nem képviseltette magát.

Eddig még nem kérték a felvételüket a Szovjet birodalom, Törökország, Afganisztán, Egyiptom, Mexikó és Izland. Felvételüket kérték, de nem vették fel az európai miniatűrállamokat: Monakót, Szanmarinót és Lichtensteint.

A tagállamok területe és lakossága a föld összes államai területéhez és lakosságához arányítva, 1928 elején 73, illetve 83% volt. Brazíliának 1928 június 13-án történt kiválásával ezek a számok 67, illetve 81%-ra csökkentek.

Mivel azonban nem-tag államok, így elsősorban Amerika és a Szovjetbirodalom is részt vesznek külön meghívásra a Szövetség egyes bizottságainak a munkáiban és a szerződések kidolgozása végett tartott konferenciákon, voltaképpen azt mondhatjuk, hogy a Népszövetség, ha nem érte is el, mégis megközelítette eredeti célját, amennyiben általa a föld összes államai többé-kevésbé szoros összeköttetésbe kerültek egymással.²⁾

²⁾ Fontosabb nemtag államok területe és lakossága:

Északam. Egy.	Áll. 9.755	ezer km ² kb.	118½ millió lakossal
Szovjetországok	23.626	ezer km ² kb.	140½ millió lakossal
Törökország	1.280	ezer km ² kb.	10 millió lakossal
Mexikó	1.969	ezer km ² kb.	14 millió lakossal
Egyiptom	944	ezer km ² kb.	13½ millió lakossal

Ebből a tényből folyik a politikai súlya, amelyre nézve jellemző, hogy a múlt évi Közgyűlésen tizen-négy aktív külügyminiszter és hat aktív kormányelnök vett részt, köztük csaknem valamennyi európai állam külügyminisztere vagy miniszterelnöke. Ezenkívül volt még a delegátusok között tizenegy aktív szakminiszter, kilenc volt külügyminiszter és tizen-négy volt miniszterelnök!

A folyó évi Közgyűlésen ez a szám még növekedett: huszonegy aktív külügyminiszter, hét aktív kormányelnök, közöttük három, aki egyúttal külügyminiszter is; tizennégy aktív szakminiszter, két volt államfő, négy volt miniszterelnök, tizenegy volt külügyminiszter és kilenc volt miniszter voltak a delegátusok sorában.

És jellemző, hogy például a három angol delegátus a jelenlegi kormány miniszterelnöke, külügyminisztere és kereskedelmi minisztere voltak.

Afganisztán	731 ezer km ² kb. 10 millió lakossal
Brazília	8.522 ezer km ² kb. 30½ millió lakossal
Összehasonlítás végett:	
Európa (Oroszország nélkül)	4.505 efczer km ² kb. 350 millió lakossal
Nagymagyarország (Horvátors. nélkül.)	325 ezer km ² kb. 20 millió lakossal

A NÉPSZÖVETSÉG ALKOTMÁNYA NÉPSZÖVETSÉGI PAKTUM VAGY EGYESSÉGOKMÁNY

A Népszövetség alkotmányának az úgynevezett Népszövetségi Paktum, vagy más szóval Egyességokmány tekinthető, mely 26 szakaszban megállapítja a Népszövetség feladatát, hatáskörét, valamint a Szövetség tagjainak jogait és kötelességeit. Ez alkotmány lényegének ismerete nélkülözhetetlen mindazoknak, akik a Népszövetség működésébe be akarnak tekinteni, akik tevékenységének egyes fázisait megakarják érteni. Alig van nap, hogy a Népszövetségi Paktum valamelyik szakaszára hivatkozás ne történék, éppen azért az alábbiakban sorra vesszük valamennyi szakaszt, röviden ismertetve tartalmuk lényegét.³⁾

A Népszövetségi Paktum rendelkezései nem változhatatlanok, amennyiben az utolsó, 26-ik szakasza kimondja, hogy bármely szakasz módosítható, ha a Népszövetség Tanácsában helyetfoglaló valamennyi állam és a tagállamok többsége a módosítást ratifikálja, azaz elfogadja. Ilyen módosításokat több közgyűlés elfogadott, de ezek közül csak néhány, inkább formai, változtatás lépett eddig életbe, míg több fontosabb módosítás, nem kapván meg a kellő számú ratifikálást, eddig még nem léphetett életbe.

Az Egyességokmány bevezető része szerint a Népszövetség célja a nemzetek közötti együttműkö-

¹⁾ Teljes szövegét lásd a Függelékben.

dés előmozdítása és a nemzetközi békének és biztonságának a megvalósítása.

Az 1—7. szakasz a Népszövetség összetételével, szerveivel, és e szervek működésével foglalkozik. (Közgyűlés, Tanács, Titkárság, a szavazás módja, mikor kell egyhangúság, mikor szótöbbség, a Népszövetség székhelyének megállapítása, költségvetése stb.). Az egyes rendelkezésekre később a Közgyűlés, Tanács, illetve Titkárság ismertetésénél fogunk bővebben rátérni.

A 8. szakasz szerint a béke biztosításának alapfeltétele, hogy a fegyverkezések az államok biztonságával összeegyeztethető legalacsonyabb fokig csökkentessenek. Ennek a szakasznak az alapján kellene összeülni a leszerelési konferenciának, amelynek feladata lenne gyakorlatilag megállapítani a leszerelés mértékét és mikéntjét, s amelynek összehívása elé azonban állandóan újabb és újabb nehézségeket gördítenek azok a tagállamok, amelyek nem akarnak le-szerelni.

A 9. szakasz egy állandó katonai tanácsadó bizottság, a 14. szakasz pedig egy állandó nemzetközi bíróság alakítását rendeli el.

A 10. szakaszban a tagállamok kölcsönösen garantálják egymás területi integritását.

Minden háború vagy háborúval való fenyegetés a Népszövetséget a maga egészében érdekli és a szövetség ilyen esetben köteles a béke fenntartására alkalmas minden intézkedést megtenni. (11. szakasz.) Minden ilyen esetben a főtitkár bármely tag kérelmére összehívhatja a Tanácsot, azonfelül bármely tagnak jogában áll, hogy a békét veszélyeztető körülményekre felhívja a Tanács, vagy a Közgyűlés figyelmét. Ezen az alapon lépett közbe a Népszövetség a

görög-bolgár és legutóbb a délamerikai határkonfliktusok alkalmával.

A tagok mind az egymás között, mind pedig a Népszövetség kötelékébe nem tartozó államokkal felmerülő vitás kérdéseiket, vagy választott bíróság vagy a Tanács vizsgálata elé kötelesek bocsátani. (13. és illetve 17. szakasz.)

A 12. szakasz szerint a Népszövetség tagjainak, ha köztük oly viszály merül fel, amely szakításra vezethet, a vitás ügyet vagy döntőbíró, vagy bírói eljárás, vagy a Tanács elé kell térj esztendő, és az ítéletől vagy a Tanács döntésétől számított 3 hónapon belül háborút nem indíthatnak.

A 15. szakasz szerint a Tanács, ha az *eléje* terjesztett viszály kérdésében nem tudott a felekkel megállapodásra jutni, az ügyről jelentést szerkeszt. A Népszövetség tagjai kötelezik magukat, hogy ha ezt a jelentést a Tanács, az érdekeltek szavazatát nem számítva, egyhangúan elfogadj a, a Tanács-jelentéshez alkalmazkodó fél ellen nem fognak háborút indítani, ellenben fenntartják a jogot, hogy ha az egyhangúság nem jön létre, úgy járjanak el, ahogy azt szükségesnek látják.

A most említett 12. és 15. szakasz tehát a háborút elvben megengedi. Ezért a legutolsó Közgyűlés alkalmával vizsgálat tárgyává tették, hogy ezeket a szakaszokat nem kellene-e módosítani, illetve a Kellogg-paktummal összhangba hozni, mely utóbbi a háborút egészen kizárja a vitás kérdések elintézésére elfogadott törvényes eszközök sorából.

Arra az esetre, ha valamely állam a megállapodások ellenére háború útján igyekeznék érvényt szerezni felfogásának, a 16. szakasz súlyos szankciókat nemzetközi megtorlást ír elő. Az ilyen államot valamennyi többi tagállamnak kereskedelmi és pénz-

ügyi bojkott alá kell helyezni, azonkívül a megállapodások betartását fegyveres erőhatalommal is biztosítaniok kell.

A 18. szakasz szerint minden nemzetközi szerződést be kell iktatni a Titkárságon, és csak a beiktatással kapja meg a szerződés a kötelező erőt.

Az utóbbi időben sokat emlegetett 19. szakasz szerint a Közgyűlés időnként felhívhatja tagjait, tegyék újabb vizsgálat tárgyává az alkalmazhatatlannokká vált szerződéseket, valamint a világbékét veszélyeztető nemzetközi állapotokat. A Népszövetség legutolsó közgyűlésén hozott határozat értelmezése szerint a Népszövetség bármely tagja a Közgyűlés napirendjére tűzetheti saját felelősségére és a belső ügyrendhez való alkalmazkodással azt a kérdést, van-e helye annak, hogy a Népszövetség, a 19-ik szakaszra való hivatkozással, felhívja a feleket valamely szerződés megvizsgálásra. Amennyiben azonban a Népszövetség közgyűlése helyet is adna a kérelemnek és ennek megfelelő felhívást intézne az érdekelt felekhez, a szóbanforgó szerződést csak az érdekelt felek közös akaratával lehetne megváltoztatni.

A 20. szakasz szerint a tagállamok kötelezik magukat, hogy egymás között a paktummal ellentétes, azzal össze nem férő kötelezettségeket nem fognak vállalni; a 21. szakasz pedig felsorolja, mely nemzetközi kötelezettségek nincsenek ellentétben a paktummal. Ilyen megállapodások a döntőbíróági szerződések és a regionális, azaz nem valamennyi tagállamra, hanem csak meghatározott államokra kötelező antant-ok, megegyezések, aminő például az amerikai Monroe doktrína.

A 22-ik szakasz a volt német gyarmatokról, valamint a régi Törökország egyes arab tartományairól intézkedik. Ezek a területek legnagyobbbrészt a Brit-

birodalom, illetve annak egyes dominiumai, továbbá Franciaország, valamint, egyes szigetcsoportokat illetően, Japán fennhatósága alá kerültek, de valamennyien a Népszövetség ellenőrzése alatt állanak, amely ezt az ellenőrzést a különböző államok képviselőiből álló 12 tagú, úgynevezett mandátum-bizottság útján gyakorolja. S mivel ebben a bizottságban képviselve van Németország is, a németek ilyképp a tőlük elvett gyarmatok sorsára továbbra is némi befolyást gyakorolhatnak. Az itt szóbanforgó területekről még a Szövetséges Hatalmak intézkedtek, a Népszövetség már csak befejezett tényeket vett tudomásul. A gyarmati igazgatásnak ezt a rendszerét mandátumrendszernek nevezik, a kiosztott gyarmatokat mandátumoknak és az igazgatással megbízott hatalmakat mandatáriusoknak. Háromféle mandátum van: Az „A” mandátumokat (Palesztina, Szíria, Mezopotámia) a hatalmak, mihelyt saját lábukon megállni képesek, önálló és független területeknek fogják elismerni. A „B” mandátumoknál — (középfrikai német gyarmatok és német Keletafrika) — önkormányzatról nem lehetvén szó, a mandatáriusok látják el a közigazgatást, de valamennyi népszövetségi tagállam polgárainak egyenlő gazdasági feltételeket biztosítva ezeken a területeken, végül a „C” mandátumok — (Dél nyugatafrika s a volt csendes tengeri gyarmatok) — amelyeket a mandatárius hatalmak államuk integráns részeként kormányozhatnak.

A 23. szakasz körülírja a Népszövetségnek szociális, emberbaráti és gazdasági feladatait. Ennek a szakasznak alapján alakult ki a Népszövetség nempolitikai s eddig legeredményesebb működése:

Magyarország és Ausztria gazdasági újjáépítése, az észtszági és danzigi kölesön lebonyolítása, a Nemzetközi Gazdasági Konferencia összehívása, a görög

és bolgár menekültek elhelyezése, a valóban nagy arányú egészségügyi szolgálat kifejlesztése, a különböző ártalmas szerek kereskedelme ellen való küzdelem, a leánykereskedelem ellen való védelem, mintegy félmillió hadifogoly hazajuttatása, stb.

A 24. szakasz szerint a paktum életbelépése előtt alakult nemzetközi szervezetek, az érdekeltek beleegyezésével, a Szövetség fennhatósága alá helyezhetők, a jövőben alakítandó nemzetközi szervezetek viszont magától értetődően a Népszövetség fennhatósága alatt fognak állani. Erre a szakaszra hivatkozva terjesztettek be határozati javaslatot a folyó évi Közgyűlésen a Young-terv alapján létesítendő Nemzetközi Banknak a Népszövetség keretébe való beillesztésére vonatkozóan.

Végül a 25. szakasz a Vörös-Kereszt Egyesületek tevékenységének előmozdítását kívánja meg a tagállamoktól.

A TITKÁRSÁG ÉS SZAKOSZTÁLYAI

A Népszövetség alkotmánya értelmében a Népszövetség főszervei az összes tagállamok képviselőiből álló közgyűlés és a korlátolt számú tagokból álló jelenleg 14 tagú tanács. Ezt a két főszervet munkájában az állandó Titkárság támogatja a Népszövetségi Paktum 3. és 6-ik szakaszában lefektetett elvek szerint.

Az állandó Titkárság élén a főtitkár áll. A főtitkár a Népszövetség megalakulása óta Sir Eric Drummond. Az ő személyéhez fűződik a Titkárság megszervezésének nehéz és kényes munkája. Feladatában a helyettes főtitkár (Secrétaire Général adjoint), három főtitkár helyettes, (Sous Secrétaire Général) hét osztályvezető-igazgató, (köztük a N. Sz. jogtanácsosa) a kincstárnok, négy osztályfőnök és a segédhivatalok főnöke segítik. Ezeken a főtisztviselőkön kívül 153 fogalmazási tisztviselő és 43 egyéb beosztású, de rendes javadalmat élvező szakhivatalnok (fordítók stb.) működik a Titkárságon. A tisztviselői kar 168 tagból álló állandó irodai kar (másolók, gépírók stb.) egészíti ki, amelyet a közgyűlés idejére még nagyszámú ideiglenesen alkalmazottakkal szoktak kibővíteni. Egész minisztérium!

A Titkárság egyes tisztviselőinek a szerepkörével általában nincs tisztában a nagy nyilvánosság, ami azután sokszor egész mulatságos félreértésekre ad alkalmat, így nemrég azt írta valamelyik újság, hogy

„Sir Eric Drummond, a N. Sz. főtitkára Sugimura titkár kíséretében Varsóba érkezett“. Már most ez a Sugimura „titkár“: a Népszövetség egyik főtitkár-helyettese, aki „civilben“ legutoljára a párisi japán nagykövetségen volt mint rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter és a Népszövetségi ügyeket intézte. Évi fizetése jelenleg a reprezentációs költségekkel együtt körülbelül 96.000 svájci frank, tehát a magyar miniszteri fizetésnek több mint négyszerese! A tiszteletreméltó japán követet tehát semmiképp sem lehet Sir Eric Drummond magántitkáraként feltüntetni.

A Titkárság feladata általánosságban a Tanács és a Közgyűlés összejöveteleinek az előkészítése, a Népszövetség irományainak megszerkesztése, a Szövetség működéséről szóló beszámolók és a statisztikai adatok összegyűjtése, nyilvántartása és kiadása.

A Titkárság tartja fenn az érintkezést a különböző államok szakértőivel és kiküldötteivel, a sajtóval, a nemzetközi jellegű egyesületek képviselőivel. Kiadja a Népszövetség hivatalos lapját, a Titkárságnál beiktatott nemzetközi szerződések szövegét tartalmazó „Recueil des Traités stb.“ c. gyűjteményt*⁴, a havi összefoglaló tájékoztatót, a N. Sz.⁵) működésére vonatkozó népszerű ismertetéseket és azonkívül még számos különleges kiadmányt. Érintkezik a tag és nem tagállamok kormányaival, körleveleket, kérdőíveket küld széjjel, a kormányoktól beérkezett válaszókat, észrevételeket feldolgozza és közli. Minden kiadmány párhuzamosan angol és francia nyelven jelenik meg. Ezek a kiadmányok az illető kérdésnek

⁴) Ebből eddig 86 kötet jelent meg. A gyűjteményben eddig már csaknem 2000 szerződés szövegét publikálták.

⁵) A Népszövetséget ezentúl rövidített formában N. Sz.-nek fogjuk írni.

egyben valamennyi előzményét is közlik, a Tanácsban, vagy a különböző bizottságokban történt hozzászólásokkal együtt, úgy, hogy az, akinek a kérdéssel foglalkoznia kell, a teljes anyagot áttekinthetően kodifikálva kapja meg és nincsen hosszadalmas kérésre, fáradságos adatgyűjtésre utalva.

A Titkárság több szakosztályra oszlik, melyek a hozzájuk utalt ügykörben a részletmunkát végzik el. Így külön osztály foglalkozik a kisebbségi ügyekkel, a leszerelés kérdésével, politikai, jogi, szociális kérdésekkel, a mandátumokkal, gazdasági és pénzügyi, közlekedésügyi, egészségügyi kérdésekkel és a szellemi együttműködéssel; van egy információs osztály és egy sajtóiroda is. Jelenleg tehát 11 szakosztály van, de ez a szám a szükséghez képest változtatható. A szakosztályok egyúttal az illető kérdéssel foglalkozó, később ismertetendő bizottságoknak, vagy szervezetteknek a titkárságát is alkotják.

A Titkárság személyzetét a főtitkár nevezi ki a N. Sz. Tanácsának jóváhagyásával. A fogalmazási tisztviselők hivatalos működésük keretében diplomáciai immunitást élveznek.

Férfi és nő bármely állásra egyképp alkalmazható, tehát elméletben a legnagyobb állások is mindkét nem részére nyitva állanak. A tisztviselői kar és a személyzet összeállításánál igyekeztek az intézmény nemzetközi jellegét kidomborítani. Ezért a karban a N. Sz. minden tagállama lehetőleg képviselve van, bár a Britbirodalom és Franciaország alattvalói közel fekvő okokból erősen dominálnak és elég szép számmal vannak németek is. Nem hallgathatjuk el azonban azt a megjegyzést, hogy ma valamennyi vezetőállásban — mint azt a N. Sz. legutolsó közgyűlése alkalmával Dalton angol külügyi alállamtitkár is elis-

merte, — a nagyhatalmak képviselői ülnek, ami nem felel meg a tagállamok jogegyenlősége elvének.

A főtitkár Sir Eric Drummond angol. Ereiben skót királyok vére folyik és ősei között állítólag egy árpádkori magyar hercegnőre is visszatekinthet. A helyettes főtitkár francia, a három főtitkárhelyettes közül az egyik japán, a másik olasz, a harmadik, akinek?z állását külön Németországnak a N. Sz.-be való felvétele után kreálta, német. A Titkárság legfőbb vezetői közt tehát minden nagyhatalom képviselve van. Ezeknek a főtisztviselőknek több tisztviselőből álló kabinetnek nevezett irodáik tisztára saját honfitársaikból vannak összeállítva, ellenben a titkárság egyes osztályainak már teljesen nemzetközi jellegük van.

Hogy a fontosabbakat említsük: a politikai osztályban van egy-egy angol, olasz, francia, görög, német, cseh és svájci, — a jogi osztályban egy-egy német, brit, spanyol, francia, belga, holland, olasz, indus és kubai, — a kisebbségi osztályban egy-egy spanyol, dán, kolumbiai, norvég, perzsa, szerb, ausztráliai és ir származású tisztviselő.

Ami a fogalmazási tisztviselőknek nemzetiség szerint való megoszlását illeti, — hogy csak néhány példát említsünk — a Brit birodalomhoz tartozó tisztviselő van 20, francia 8, német 9, olasz 7, cseh 3, román 2, szerb 3 stb. E számokban nem szerepelnek a titkárnők és kisebb rangú tisztviselők, úgyszintén felsorolásból természetesen nem tűnik ki az sem, hogy az egyes tisztviselők fontosabb, avagy kevésbé fontos állást foglalnak-e el.

Magyar származású tisztviselője a Titkárságnak, a legutolsó hivatalos kiadvány szerint, kettő van.

Makay Pál, aki azelőtt a magyar pénzügyminisztériumban volt miniszteri titkár, a belső pénz-

ügyi adminisztráció ellenőrének tekintélyes és nagyfizetéses állását tölti be, valamint dr. Gaál András, aki az epidemiás betegségek kiváló szakértőjeként került a titkárságba. Makay állása magyar vonatkozásban a pénzügyminisztérium költségvetési osztályába beosztott osztály vezetőhelyettes állásának felel meg és javadalmazása évi 28.000 svájci frank.

Magyarországon többször kifogásolták, miért nemcsak egyetlen magyar tisztviselő sem politikai jellegű tevékenységi körben. A sztereotip válasz, illetve kifogás az, hogy az állásokat pályázat útján töltik be, a pályázatot minden tagállam kormányával közlik, bárki pályázhatik tehát és ha a pályázók között a legkiválóbb magyar, semmi akadálya sem lesz, hogy felvétessék. Ez a magyarázat azonban csak a kisebb állásokra áll meg, mert a nagyobb állások betöltésénél kétségtelenül a politikai szempontok irányítják döntő módon a kinevezéseket.

A tisztviselők általában 7 vagy 21 évre kötnek szerződést. A fizetések elég szépek. Az osztályvezető igazgatónak a fizetése 41—53.000, az osztályfőnököké 28—33.000, az A) osztályú fogalmazási tisztviselőké 19—28.000, a B) osztályúaké 13.700—19.000 svájci frank. A fizetések évenként automatikusan növekednek. Másfajta előléptetés nincs, külön rangok vagy címek nincsenek. A legkisebb fizetés a leíróké, 6000 svájci frankkal kezdődik. A legnagyobbak a főtitkár fizetése, amely reprezentációs költségekkel, lakpénzzel együtt, a mi pénzünkben átszámítva több, mint 200.000 pengő, a főtitkár helyetteséé 110.000 pengő és a helyettesfőtitkároké 96—97.000 pengő.

A Titkárságnak az ügyek intézésénél kizárólag előkészítő szerepe van. Érdemben valamely kérdésben csak a Tanács vagy a Közgyűlés dönthet. Magától értetődik azonban, hogy nagy befolyással van a végleg-

ges döntésre az, hogy az előkészítő munkálatok milyen irányban folynak, milyen szempontokat emelnek ki, a titkárságnak tehát, ha természetesen nem is döntő, de fontos szerepe van a N. Sz. elé kerülő ügyek intézésében. A Népszövetség megalakulását követő első években a Tanácstagok gyakran csak szórói-szóra felolvasták és határozattá emelték azt a szöveget, amelyet a titkárság előzetesen részükre előkészített. Ez a hatásköre az utóbbi években fokozatosan csökken, mert ma már a tanácstagok közül egyesek a részükre kiosztott kérdésekben nem fogadják el mindig a Titkárság felfogását, hanem sokszor ragaszkodnak a saját egyéni interpretációjukhoz, illetve álláspontjukhoz.

A Titkárság egyes osztályaiba beosztott fogalmazási tisztviselők nemzetek szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

Politikai osztály	Jogi osztály	Kincstár	Információs oszt.
vezetője a japán főtítkárhelyettes	Uruguay (oszt. igazg.)	Dél-Afrika (oszt. igazg.) kincstárnok	Francia (oszt. igazg.)
Brit Olasz Francia Görög Német Cseh Svájci	Német Brit Spanyol Francia Belga Holland Olasz B Indus B Kubai B	Kanadai Sziámi B	Amerikai Német Olasz Brit Lengyel Spanyol Francia Holland Dán Brit Déliszláv Belga Svájci B Kinai B Csílei B Litván B Próbaszolg. B India Ideiglenes A Uruguay
Kisebbségi oszt.	Leszerelési oszt.	Mandátum oszt.	
Spanyol (oszt. igazg.)	Norvég (oszt. igazg.)	Olasz (oszt. igazg.)	
Spanyol Dán Kolumbiai Norvég B Perzsa A Déliszláv Ausztráliai B Ir B	Venezuela Német Ideiglenes Francia Brit Olasz (katonai titkárok) Orosz B	Dán A Svájci B Portugal B	

Gazdasági és pénzügyi osztály	Közlekedési osztály	Egészségügyi osztály	Szociális kérdések és öptumkereskedelem
Brit (oszt. igazg.)	Francia (oszt. igazg.)	Lengyel (oszt. igazg.)	Brit (oszt. főnök)
Brit	Kanada A	Dán	Ausztrália
Német	Holland A	Német	Belga B
Svéd	Német B	Olasz	Lengyel B
Francia	Próbaszolg.	Cseh	Próbaszolg.
Csehszlovák	S. ri. S B	Magyar B	Svéd B
Belga		Ideiglenes	Svájc B
Uj-Zéland		Brit	
Holland	Szellemi együttműködés	Amerika	
Lengyel B	Román	Brit	
Oszták B		Lengyel B	
Bolgar B		Francia B	
Görög B	Finn B	Brit	
Svéd B	Oszták B	Francia B	
Próbaszolg.		Próbaszolg.	
Olasz (oszt. főnök)		Román A	
Brit " "		Japán B	
Finn A " "			
Hindu B			
Ideiglenes			
Olasz B			
Német B			

Megjegyzendő, hogy a fenti táblázatba nincsenek felvéve a titkárok, gépirók, a főtitkár, helyettes főtitkár és főtitkárhelyettesek és kabinetjeik; továbbá a belső adminisztráció szervei (fordítók, irattári tisztviselők, számvetés stb.)

Az igazgatók, osztályfőnökök, valamint az A. és B. kategóriájú tisztviselők megoszlása államok szerint:

Nagyhatalmak	A) kategória	B) kategória	
Brit birodalom	8	2	2 igazgató; 2 osztályfőnök
Ausztrália	1	1	
Kanada	2	—	
Dél-Afrika	—	—	1 kincstárnok
Uj-Zéland	2	—	
India	—	3	
Ir Szabad Állam	—	1	
Franciaország	6	2	1 igazgató, 1 osztályfőnök
Németország	7	2	
Olaszország	5	2	1 igazgató, 1 osztályfőnök
Japán	1	1	
Félállandó tanácsstagok			
Lengyelország	1	3	1 igazgató
Spanyolország	3	—	1 igazgató
Kisantant			
Csehszlovákia	3	—	
Románia	2	—	
S. H. S. Királyság	2	1	
Volt szövetségesek			
Magyarország	1	1	
Ausztria	—	2	
Bulgária	—	1	

	A) kategória	B) kategória	
Voit semlegesek			
Dánia	4	—	
Hollandia	4	—	
Norvégia	—	1	1 igazgató
Svédország	1	1	
Svájc	1	2	
Balti államok			
Finnország	1	1	
Litvánia	—	1	
Egyéb európai államok			
Belgium	3	1	
Görögország	1	1	
Portugália	—	1	
Dél- és középamerikai államok			
Csile	—	1	
Kolumbia	1	—	
Kuba	—	1	
Panama	1	—	
Uruguay	1	—	
Venezuela	1	—	
Ázsiai államok			
Kína	—	1	
Perzsia	1	—	
Sziám	—	1	
Nem-tag államok			
Egyesült Államok	2	—	1 belső adminisztráció főnöke
Oroszország	—	1	

A TITKÁRSÁG MELLETT MŰKÖDŐ KISEGÍTŐ SZERVEK

Egyes ügyeknek a tárgyalásra való előkészítését a titkárság mellett a különböző, részben állandó, részben ideiglenes jellegű kiegészítő szervek végzik. Ezek két csoportra oszthatók; a technikai szervek csoportjára és a tanácsadó bizottságok csoportjára.

Technikai szerv három van: a pénzügyi és közgazdasági, —a közlekedésügyi, — és az egészségügyi. Feladatuk, hogy foglalkozzanak azokkal a közgazdasági, pénzügyi és kereskedelmi problémákkal, amelyek alkalomadtán politikai konfliktusokat idézhetnek elő. Ezekbe a szervezetbe a nemzetközi élet legkiválóbb szakerőit hívják meg, akik minden politikai szenvedélytől mentesen vizsgálják az egyes eléjük kerülő kérdéseket. Ezek tehát nem az egyes kormányoknak megbízottai, hanem meghívott szakértők, és pedig többnyire nagyrangú tisztviselők, bankigazgatók, érdekeltségek vezetői, statisztikusok stb.

A cél jobb elérése végett a három szervnek keretén belül számos szakbizottságot szoktak alakítani, hogy az egyes (részletkérdésekkel foglalkozzanak. így például a közlekedésügyi szervnek keretén belül jelenleg hét állandó és tizenkét ideiglenes, az egészségügyinek keretén belül tizenhét, a gazdasági és pénzügyi szervnek keretén belül pedig három bizottság működik: a gazdasági, a pénzügyi és a gazdasági tanácsadó-komiték.

A pénzügyi bizottsággal kapcsolatban működő szervezetek közé tartoznak a Népszövetség égisze alatt végrehajtott pénzügyi akciók kapcsán létesített különböző szervezetek is, mint például az osztrák és a magyar pénzügyi szanalálással összefüggésben létesített szervezetek, (ellenőrző-bizottság, népszövetségi főbiztos), amelyek annak idején oly nagy szerepet játszottak hazánk, illetve Ausztria állami életében.

Mindegyik ilyen technikai jellegű szakértői bizottság évente többször összeül. Az üléseket rendszeresen Genfben tartják és azok nagyobbára nyilvánosak.

A technikai organizációk munkájában Magyarország is aktív részt vesz, amennyiben a gazdasági tanácsadó bizottságban, valamint számos szakértői bizottságban is képviselve van.

A szakértő bizottságok munkájának az eredményeképpen már több nemzetközi egyezmény jött létre, amelyeket 30—50 állam részvételével megtartott nemzetközi konferenciákon dolgoztak ki.

A bizottságok száma és összetétele, feladatuk szerint változó. Jelenleg hét állandó- és számos ideiglenes bizottság működik. Az állandó bizottságok: a katonai kérdések tanácsadó bizottsága, a nemzetközi szellemi együttműködés bizottsága és albizottságai, a gyermekvédelmi bizottság, a mandátumbizottság, az ópiumbizottság, a N. Sz. pénzügyeit ellenőrző bizottság, végül a tagállamok pénzbeli hozzájárulásának arányszámát megállapító bizottság. A fontosabb ideiglenes bizottságok: a legutóbb is sokat emlegetett leszerelési és az azzal szoros együttműködésben lévő biztossági, valamint vegyes bizottság (commission de sécurité, commission mixte), a nemzetközi jog kodifikálásának előkészítésével foglalkozó bizottság, elemi katasztrófák által sújtott államok nk. segélymisszióját előkészítő-bizottság.

A bizottságok száma azért változó, mert valahányszor a Tanács valamely oly kérdéssel áll szemben, amelynek technikai oldalai is vannak és amelyet szakemberek közreműködése, vagy előzetes helyszíni ankét nélkül megoldani lehetetlennek tart, azonnal időleges bizottságokat alakít.

Miként a Titkárságnak, a bizottságoknak sincsen joguk érdemben dönteni valamely kérdésben, hanem kizárólag a Tanács vagy a Közgyűlés tárgyalásaihoz szükséges előzetes tanulmányokra szorítkozhatnak és javaslataikat döntés végett a Közgyűlés vagy Tanács elé kell terjeszteniük.

Végül még említést érdemel, hogy a Közgyűlés, vagy a Tanács adminisztratív-, vagy végrehajtó-szerveket is alakítottak részben egyes szerződések rendelkezéseinek megfelelően, részben pedig a Szövetség valamelyik emberbaráti, vagy pénzügyi feladatának az ellenőrzésére. Ilyen szervek a danzigi főbiztos, a saarvidéki kormányzó bizottság, az orosz, örmény menekültek főbiztosa, a görög menekültek autonóm hivatala, a bolgár menekültek elhelyezésének a biztosa stb.

A NÉPSZÖVETSÉG TANÁCSA ÖSSZETÉTELE

A N. Sz.-nek legtöbbet emlegetett szerve a Tanács, amelyben az egyes tagállamokat nagyrészt a külügyminiszterek képviselik, és az ülések közötti időben folytatott eszmecsseréken sokszor nagyjelentőségű politikai megállapodások jönnek létre. Ezért a tanácsüléseket a sajtó is nagy figyelemmel kíséri.

A Tanács az első időben (1920-ban) minden hónapban ülésezett, 1921-től kezdve pedig negyedévenként ült össze. Az idei szeptemberi 56-ik tanácsülésen azonban elhatározták, hogy ezentúl a Tanács évenként csak három rendes ülést fog tartani és minden év január havának harmadik hétfőjén, május havának második hétfőjén és a közgyűlés megnyitó ülése előtt három nappal fog összeülni. A rendes évnegyedi üléseken kívül négy rendkívüli ülést tartottak: 1921 augusztus 29-től október 12-ig a felsősziléziai, 1924 október 27—31-ig az iraki, vagy ú. n. „mosszuli“ kérdést, 1925 október 26—30-ig a görög-bolgár határkonfliktust tárgyalták, 1926 február 12^{én} pedig Németország tagsági kérelmével foglalkoztak.

A Tanács volt az a népszövetségi szerv, amely a népszövetségi kölcsönt megszavazta. A Tanácsnak referált annak idején minden három hónapban Smith Jeremiás, a Tanács tárgyalta a numerus clausus ügyét, az úgynevezett szentgotthárdi ügyet és végül a Tanács az, amely előtt az úgynevezett ma-

gyar-román optánször hosszú évek alatt sem tudott befejeződni.

Ezek a magyar vonatkozású ügyek egyébként érdekességet és színt kölcsönözve a különben inkább adminisztrációs kérdésekkel foglalkozó, negyedévenként ismétlődő tanácsüléseknek, a világsajtó képviselőit Genfbe vonzották és életet hoztak a genfi népszövetségi palota üvegtermébe, ahol a Tanács ülésezni szokott. Mondják is tréfásan, hogy a genfiiek hálával tartoznak Magyarországnak, mert ha nem lennének magyar ügyek, a genfi szállók a tanácsülések alatt üresen maradnának.

A tanácsnak eredetileg négy állandó és négy nem állandó tagja volt. 1922-ben a nem állandó tagok számát fel-emelték hatra, 1926-ban pedig az állandó tagok száma Németország belépésével ötre emelkedett és egyidejűleg a nem állandó tagok számát kilencre emelték, amelyek közül a Közgyűlés minden évben harmat-hármat választ három évre szó-többséggel.

Választható a N. Sz. bármely tagállama, de a megbízatásának lejártát követő három éven belül ugyanaz az állam nem választható meg újra. A közgyűlés azonban kétharmad többséggel elhatározhatja valamely állam újramegválaszthatóságát.⁶⁾ Ez nem jelent jogi kötelezettséget arra, hogy az illető államot meg is válasszák, csupán azt jelenti, hogy az illető állam, a tagságának lejártát követő három éven belül, újból megválasztható, de facto mégis a határozatot az újramegválasztással egyenértékűnek lehet tekinteni, mert hiszen, ha egy állam valamely évben megkapja az újra választhatóság kimondásához szükséges kétharmad többséget, nem valószínű, hogy helyzete három év múlva annyira megváltozzék, hogy a megválasztáshoz szükséges egyszerű többséget se kapja meg.

⁶⁾ Közgyűlés 1926 szeptember 15-iki határozata.

A Tanács összetételét az alábbi táblázat szemlélteti:

Állandó tagok: Brit Birodalom,
Franciaország,
Olaszország,
Japán,
Németország (1926 óta).

(Megjegyzendő, hogy a Paktum szerint az Északamerikai Egyesült Államok is állandó tanácstagsággal bírtak volna.)

Nem állandó tagok:

1920	1921	1922	1923, 24, 25.
Belgium	u. a.	u. a.	u. a.
Brazília	u. a.	u. a.	u. a.
Görögország	Kína	u. a.	Csehszlovákia
Spanyolország	u. a.	u. a.	u. a.
		Svédország	u. a.
		Uruguay	u. a.
1926	1927	1928	1929
Lengyelország	u. a.	u. a.	u. a.
Románia	u. a.	u. a.	S. H. S.
Csile	u. a.	u. a.	Peru
Hollandia	u. a.	Spanyolország	u. a.
Kolumbia	u. a.	Venezuela	u. a.
Kína	u. a.	Perzsia	u. a.
Belgium	Finnország	u. a.	u. a.
Csehszlovákia	Kanada	u. a.	u. a.
Szalvador	Kuba	u. a.	u. a.

Az európai államok közül tehát hosszabb-rövidebb ideig tanácstagok voltak a következők, Lengyelország, Spanyolország, Belgium, Görögország, Svédország, Hollandia, Finnország és felváltva állandóan benn van a Tanácsban legalább egy kisantant állam (Csehszlovákia 1923—27, Románia 1926—28, S. H. S. 1929 óta). Megjegyzendő, hogy Lengyelország és Spanyolország fél állandó tanácstag, amennyiben mind a kettőnek az újra választhatóságát kimondták s előbbi az idén újra meg is választották három évre.

Az európai államok közül eddig nem voltak tanácstagok a következők: Ausztria, Bulgária, Ma-

gyarország; a három balti állam (Eszi, Lett, Litván); Dánia, Norvégia, Svájc és Portugál; végül Albánia, az ír szabadállam és Luxemburg.

A Paktum 5. cikke szerint valamely kérdés tárgyalásánál a Tanácsba meghívandók mindenkor azok a nemtanácsítóg államok, amelyek az illető kérdésben érdekelve vannak. A meghívott államoknak a képviselői ilyen esetekben a tanácsstagokkal minden tekintetben egyenlő jogokkal rendelkeznek és szavazatuk is egyenlő értékű.

Magyarországot, nem lévén a Tanácsnak rendes tagja, ezen az alapon hívták meg esetenként a részvételre.

A *Tanács elnöke* minden ülészen más államnak a képviselője és pedig az államok francia elnevezésének alfabetikus sorrendjében,. Az elnök szerepe a tárgyalásoknál elég nagy jelentőséggel bír, amennyiben ő irányítja az egész vitát. Azonkívíül az ő feladata, hogy a Tanácsot szükség esetén rendkívíüli ülésre összehívja. Briand például 1924-ben a görög^bolgár konfliktus alkalmával táviratilag 24 óra alatt hívta össze a Tanács ülését. Ugyancsak a tanácselnök feladata a két ülészen között előforduló esetleges sürgős intézkedések megtétele. Ilyen címen táviratozott annak idején Kina párisi követe, mint tanácselnök, a magyar kormánynak a szentgotthárdi ügyben a lefoglalt fegyveralkatrészek elárverezésének felfüggesztése végett.

Mivel a Tanács tagjai ezen kiváló minőségüket nem tekintve, rendszeren külügyminiszterek, aktív diplomaták vagy egyébként felelős kormányférfiak, sem idejük, sem módjuk nincsen arra, hogy valamely komplikált kérdésnél a körülötte keletkezett egész irodalmat tanulmányozzák és megismerjék. Hiszen bármennyire lelkiismeretes is például valamelyik nagyhatalom külügyminisztere, nem lehet

tőle elvárni, hogy azért, mert valamely komplikált kérdés referense, a gondjára bízott birodalom ügyeinek intézése helyett az illető kérdésben közzétett könyv és irattömeget tanulmányozza végig. Természetes tehát, hogy a tanácsstagok a szakértőik és tanácsosaik, illetve elsősorban a Titkárság véleménye alapján alakítják ki nézetüket. Még inkább áll ez az elnökre vonatkozóan s ezt a helyzetet külsőleg is jelzi az a körülmény, hogy a főtitkár a Tanács ülése alatt — mondhatnók sűgőként — mindenkor a Tanács elnöke mellett foglal helyet.

Bonyolultabb ügyekben ily körülmények között nem várható, hogy a Tanács váratlanul, meglepetés-szerűen megváltoztassa az előre Kiformált álláspontját. A különböző álláspontokat leginkább a kulisszák mögött folytatott tárgyalások során szokták összeegyeztetni és az ilyen előzetes eszmecseréket mindaddig folytatják, amíg sikerül megfelelő közös platformot találni. Hogy tehát magán a tanácsülésen valamilyen kérdés, bárminő hatásos felszólalással is, a nagyhatalmak képviselőiben előzetesen kialakult felfogással ellentétben döntessék el, szinte kizártnak tekinthető.

A TANÁCS HATÁSKÖRE ÉS TÁRGYALÁSI MÓDJA

A Paktum a Tanács hatáskörét úgy írja körül, hogy az foglalkozik minden kérdéssel, mely a N. Sz. munkakörébe tartozik vagy a világbékét érinti.⁷⁾ Ennek az eléggé labilis körülírásnak az alapján természetesen a legkülönfélébb ügyek kerülnek a Tanács elé.

A Tanács működése inkább hasonlít valamely részvénytársaság igazgatósági üléséhez, sem mint bírói tárgyaláshoz és mindig figyelembe kell venni azt is, hogy a Tanácsban a határozatok hozatalánál elsősorban politikai tekintetek és érdekek játszzák a főszerepet.

A Paktum azt kontemplálta ugyan, hogy jogi kérdések elbírálásánál "bevonják a hágai bíróságot, sajnos azonban nem szabályozták egyúttal azt a kérdést, hogy szótöbbséggel Hágába terjeszthető-e valamely ügy, avagy ebben a kérdésben is egyhangú döntés kell-e. A vélelem amellet szólna, hogy az érdekelt felek szavazata ilyen esetben ne számítson, tehát elegendő legyen a szótöbbség is, mert hiszen ha az érdekelt felek Hágát akarják igénybe venni, azt közvetlenül is megtehetik és nincs szükségük a Tanács közbenjárására. Ily körülmények között, sajnos, a gyakorlatban a Hágai Bíróságnak a Paktum által elgondolt legfőbb jogi szakvéleményadó fórumként

⁷⁾ Paktum 4-ik szakaszának 4-ik bekezdése.

való alkalmazása szinte illuzóriussá vált. Ez pedig súlyos hiba, mert ezzel a N. Sz. nem tud megfelelni annak az alapvető tételként általánosan elismert követelménynek, hogy a politikai és jogi kérdések elbírálására hivatott szervek egymástól szigorúan elválasztássonak.

A Tanács, hogy a jogi vélemény látszatát mégis megszerezze, egészen különös expedienshez szokott fordulni. Adott esetekben úgynevezett Jogász Bizottságoktól kér véleményt. Ezek a Jogász Bizottságok azonban az egyes tanácsstagok jogi tanácsadójából, hivatalnokokból vannak összeállítva. Függetlenségük tehát kétséges vagy legalább is kétségbe vonható.

Nagyon fontos a tanácskozás módjának ismerete. A Tanács, ügyrendi (procedura) kérdéseket nem tekintve, döntést, elvben, csak egyhangúan hozhat és pedig néhány kivételt nem számítva, az érdekelt felek szavazatát is beleértve. Valamely állam akarata ellenére, tehát reá nézve is kötelező döntés nem hozható.

A „nem“ kimondása azonban a gyakorlatban sokszor igen nagy nehézségekkel jár. Csak egyszerűen nem-mel szavazni, megokolás nélkül, alig lehet. A legcélszerűbb, ha az ellenkező nézetet valló állam képviselője az előadó határozati javaslatával szemben a maga részéről ellen javaslatot terjeszt elő. Így mielőtt szavazásra kerül a sor, vagy létrejön valamilyen kompromisszum, vagy ilyenek a hiányában egyik javaslat sem tudván az egyhangúságot egyesíteni, mindkettőt elvetik. Előfordult már, hogy az egyik javaslat mellett csak egyetlenegy tanácsstag, maga a benyújtó, szavazott, míg az ellenjavaslat egyesítette valamennyi többi tanácsstag véleményét, illetve szavazatát; mégis mindkét javaslatot egyformán elvetettnek kellett tekinteni.

A Tanács tárgyalási módja a következő:

Az egyik Tanácsstag, aki az ügy előadója, röviden ismerteti a kérdést és az elintézésre vonatkozóan javaslatot terjeszt elő. A javaslatot a Tanácsstagok megvitathatják, módosíthatják, megszavazzák vagy elvetik. Az elfogadáshoz elvben egyhangú határozat szükséges, azonban ügyrendi kérdésekben szótöbbség is elegendő. Hogy valamely kérdés melyik kategóriába sorozandó, az gyakran heves vitákra ad alkalmat.

A különböző kérdéseik előadóit egy évre előre szokták kijelölni. Olyan esetekben, amikor az ügy egyik kérdéscsoportba sem sorozható bele (optánskérdés, lengyel-litván konfliktus, stb.) a Tanács külön megbízatást ad egyik tagjának az előadói tisztésre.

Talán nem lesz érdektelen felsorolni az 1929. évre kijelölt előadókat a részükre kiosztott kérdések megnevezésével együtt, mert az egyúttal felvilágosítást ad arra nézve is, hogy a Tanácsot minő kérdéscsoportok foglalkoztatják:

Pénzügyi kérdések: Kuba, — Gazdasági kérdések: Németország, — Közlekedés: Lengyelország, — Egészségügy: Spanyolország, — Nemzetközi jog: Olaszország, — AN. Sz. pénzügyei: Perzsia, — Mandátumok: Lengyelország, — Kisebbségi ügyek: Japán, — Fegyverkezés: Románia, — Saarvidék: Olaszország, — Danzig: Csile, — Szellemi együttműködés: Franciaország, — ópium: Kanada, — Nő- és gyermekvédelem: Britbirodalom, — Jóléti kérdések: Venezuela, — Gyermekvédelem: Kanada.

Kedves epizód játszódott le 1928-ban a Tanácsban az előadók kijelölésénél. Az újonnan tanácstaggá megválasztott Perzsia képviselője, Foroughi Mohamed Ali fehan öfomagassága ugyanis kifogásolta, hogy Perzsiát éppen a N. Sz. pénzügyeinek előadó-jává jelölték iés kifejezetten kérte, hogy ez a meg-

bíztatása csak egy évre szóljon, ne pedig a tanács-
tagságának egész három esztendejére!⁸⁾

A Tanács 1920 november óta többnyire Genfben szokott ugyan ülésezni, de bármely más helyen is összeülhet. A tanácsstagok összejövetele helyül néha kies fürdőhelyeket választanak, aminők például Lugano vagy Szán Szebastian, de tartottak már tanácsülést tíz alkalommal Parisban, öt ízben Londonban, két-két alkalommal Brüsszelben és Rómában, legutóbb pedig Madridban is.

⁸⁾ Journal Officiel de la S. d. N. kilencedik évfolyam, 10. szám, 1652. oldal.

A KÖZGYŰLÉS

A N. Sz. szervezetének (második főszerve a Közgyűlés, amely minden év szeptemberének első hétfőjén ül össze Genfben és körülbelül három-négy hétig ülésezik. Rendkívüli ülésre a Tanács szótöbbséggel hozandó határozata vagy előző közgyűlési határozat alapján vagy a tagállamok többségének kívánságára hívandó össze.

A Közgyűlésen a Paktum 3. cikke szerint minden tagállam legfeljebb 3 delegátussal vehet részt. Voltaképpen azonban a delegációk tagjainak a száma nincsen korlátozva és a fenti megszorítást inkább úgy értelmezik, hogy a „délégué“ címet egyszerre csak három személy használhassa, míg a delegáció többi tagjai póttagként, (délégué-adjoint vagy suppléant) szerepelnek. így pl. a francia delegációban nagyszámú szakértőn és titkáron kívül 3 delegátus, 3 pótdelegátus és 7 helyettes vett részt a folyó évi Közgyűlésen, a brit delegációban a rendes delegátusokon kívül 6 helyettes és 12 szakértő, a lengyelben pedig 6 helyettes és 8 szakértő volt stb.

Mind a delegátusok, mind pedig a helyettes delegátusok a Közgyűlés teljes ülésein és a bizottság ülésein résztvehetnek és felszólalhatnak. Minden államnak egy szavazata van, tekintet nélkül nagyságára és tekintet nélkül arra, hogy tanácsstag-e vagy sem.

Az ülések rendszerint nyilvánosak. A Közgyűlés szótöbbséggel bármely delegátus kérésére kimond-

hatja a vita bezárását, vagy a szónokok beszédidejének a korlátozását. (Klotür.)⁹⁾

A Közgyűlés hivatalos nyelve a francia és angol, ami azt jelenti, hogy minden francia beszédet közvetlenül a beszéd elhangzása után lefordítanak rövidebb összefoglalásban angolra, az angol beszédet pedig franciára. A hivatalos nyelven kívül azonban elméletben bármely más nyelv szabadon használható, ha a szónok gondoskodik arról, hogy beszéde francia vagy angol nyelvre azonnal lefordíttassék.

A gyakorlatban kizáróan hazájuk nyelvét használják még a németek, míg valamennyi többi nemzetnek képviselője az említett két nyelv valamelyikén szokott felszólalni. Inkább tüntető célzattal szólalt föl Cosgravee ir delegátus gael nyelven, Írországnak a népszövetségbe történt felvétele alkalmával. Néhány mondat után azonban ő is áttért az angolra.¹⁰⁾

A közgyűlés hatáskörére nézve az Egyességokmány szószerint ugyanazt mondja, mint amit a Tanács hatáskörére nézve mondott.¹¹⁾ A gyakorlatban úgy alakult a helyzet, hogy a közgyűlés állapítja meg az általános irányelveket, a Tanács viszont az év folyamán a részletes kiviteli utasításokat adja meg esetenként és munkájáról minden évben összefoglaló jelentést terjeszt a közgyűlés elé, amelyben felsorolja a különböző kérdésekben történt intézkedéseket, határozatokat.

A jelentést a közgyűlés megvitatja. A vita során minden állam delegátusa felszólalhat és kritikát mondhat, esetleg határozati javaslatokat terjeszthet be a jelentésben foglalt bármelyik részletkérdés tekintetében. A jelentésről folyó vita során mondják el az egyes államok delegátusai általános érdekű nagy

⁹⁾ Règlement Intérieur de l'Assemblée 15-ik szakasz, 5-ik bekezdés és 18-ik szakasz 3-ik bekezdés.

¹⁰⁾ Journal Officiel. Supplément Spécial No. 13., 25-ik oldal.

¹¹⁾ Paktum 3-ik szakasz, 3-ik bekezdés.

beszédeiket. Büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy az európai nagyhatalmak képviselőinek felszólalásain kívül fődelegátusunk, Apponyi Albert gróf beszédeit szokták a legnagyobb érdeklődéssel kísérni.

A Közgyűlés tárgysorozatán szerepel az említett tanács jelentésén kívül a közgyűlés elnökének és hat alelnökének, valamint a hét közgyűlési bizottság elnökeinek megválasztása, a N. Sz. költségvetésének megállapítása, a zárszámadás jóváhagyása, a nem állandó tanácsstagok megválasztása, továbbá azok a kérdések, amelyeket vagy egy előző Közgyűlés vagy a Tanács a Közgyűlés elé utal.¹²⁾

Végül a tárgysorozaton szerepel minden olyan határozati javaslat, amelyet valamely állam a Közgyűlés elé terjeszt. Ilyen határozati javaslatot bármely állam beterjeszthet a N. Sz. hatáskörébe tartozó kérdésre vonatkozóan és pedig mind a Közgyűlés megnyitása előtt, mind pedig a Közgyűlés tartama alatt. Ilyen határozati javaslatnak a tárgysorozatba való felvételéhez azonban a Napirendi Bizottság javaslata, illetve a Közgyűlés hozzájárulása szükséges.

Az elmondottak illusztrálására például a folyó évi Közgyűlés napirendjén a következő tárgyak szerepeltek:

1. Ügyrendi kérdések (a. megbízóleveleket ellenőrző-bizottság megválasztása, b. Elnökválasztás, c. Napirend megállapítása, d. Bizottságok kijelölése és bizottsági elnökök megválasztása, e. Hat alelnök megválasztása.).

2. Jelentés a Szövetségnek a Közgyűlés legutolsó ülésszaka óta teljesített munkájáról. (Ez a már említett, úgynevezett tanácsjelentés.)

3. Három nem-állandó tanácstag megválasztása.

4. Kilenc különböző olyan tárgy, amelynek a napirendre való felvétele a megelőző Közgyűlés határozatain alapul. (Egy N. Sz. rádióállomás felállítása; az új N. Sz. palota megépítése; a hágai Állandó Bíróság státúmának revíziója; háború esetén adandó pénzügyi támogatásra vonatkozó szerződéstervezet stb.)

¹²⁾ Réglement Intérieur 4-ik szakasza.

5. A különböző bizottságok és szervezetek munkájára vonatkozó hét pont, amelyet a Tanács kívánságára tűztek ki. (Gazdasági és pénzügyi szervezet; közlekedési szervezet; egészségügyi szervezet; ópium-bizottság; gyermekvédelmi bizottság; szellemi együttműködési bizottság munkái és az 1930. évi költségvetés.)

6. „Más kérdések“ alcímmel szerepel a hágai Nemzetközi Állandó Bíróság két megüresedett bírói helyének betöltése választás útján.

7. A pótnapirenden két kérdés szerepelt. Az egyiknek a kitűzését a Tanács javasolta (az Egyesült Államok csatlakozása a Nemzetközi Állandó Bírósághoz), míg a másikat az egyik tagállam (Finnország) kormánya kérte a napirendre tűzteni. (Az Állandó Bíróságnak bizonyos esetekre a Vegyes Döntőbíróóságok felebezési fórumának a minőségévei való felruházása.)

Ami a Közgyűlés lefolyását illeti, a megnyitó ülésen a Tanács mindenkori elnöke elnököl (idén Perzsia volt miniszterelnöke és jelenlegi külügyminisztere volt a Tanácselnök). Azután szótöbbséggel megválasztják az elnököt (idén: Szalvador volt külügyminisztere). A napirend megállapítása után, amelynek során a tárgysorozat különböző pontjait tárgyalásra a Közgyűlés hat bizottságának valamelyike elé utalják, a delegációk kijelölik, hogy az egyes bizottságokba kiket küldjenek ki, (egy-egy bizottságba egy-egy delegáció több tagot is benevezhet, de egyidejűleg természetesen csak egynek van szavazati joga) és megválasztják a bizottságok elnökeit. A bizottsági elnökök személyiségének a megítélhetése végett közöljük a következőkben, hogy az idén kiket választottak meg: az I. jogi bizottság elnöke Scialoja, a volt oiasz külügyminiszter; a II. gazdasági bizottságé: Motta svájci külügyminiszter; a III. leszerelési bizottságé: Benes cseh külügyminiszter; a IV. költségvetési bizottságé: gróf Moltke volt dán külügyminiszter; az V. szociális bizottságé: O'Sullivan ír kultuszminiszter; a VI. politikai bizottságé: Janson belga Igazságügyminiszter; a napirendi bizottságé: Moha-

med Habibullah az indiai alkirályi végrehajtó tanács tagja.

Ezután megválasztják a Közgyűlés hat alelnökét (Az idén a francia miniszterelnök, a német külügyminiszter, a brit miniszterelnök, a párisi japán nagykövet, a lett külügyminiszter és Kína washingtoni követe lettek alelnökök). Az alelnökök és a bizottságok elnökének személyében a delegációk a Főtitkárság javaslatára rendszeren már előre megállapodnak és azokat mindig úgy szokták kijelölni, hogy ezek sorában valamennyi nagyhatalom képviselve legyen.

A bizottsági elnökök és alelnökök az elnökkel együtt az elnöki választmányt alkotják (Bureau de l'Assemblée), amely a Közgyűlésnek legfőbb irányítását végzi.

A Közgyűlés tartama alatt az egyes delegációk különféle határozati javaslatokat szoktak beterjeszteni. A folyó évi Közgyűlésen a többi között például a következőket terjesztették be:

A Tanácsjelentésnek a leszereléssel foglalkozó része utasíttassék tárgyalás végett a III. Bizottság elé. Ez alatt a semmitmondó frázis alatt a leszerelési konferencia összehívásának a problémája rejtőzött, amely azután a III. Bizottságban nagy, viharos vitákra adott alkalmat.

Hozassék összhangba a Paktum az ú. n. Kellogg-paktummal. Ez a Paktum 12. és 15. cikkének olyértelmű módosítását jelentené, hogy a háború teljesen kizáratnák a nemzetek között felmerülő ellentétek elintézésére megengedett eszközök sorából, míg most bizonyos esetekben, — például ha a Tanácsnak valamely viszály rendezésére vonatkozó jelentését nem fogadják el egyhangúlag, ultima rációként a Paktum elfogadja a fegyveres elintézés lehetőségét.

Hívassék össze egy újabb nemzetközi Gazdasági Konferencia, amelynek előkészítéseképpen vámfegyverszűnet kötésék az egyes államok között, azaz kötelezzék magukat az államok, hogy két vagy három évig nem fogják emelni a vámoikat. (Briand-féle európai gazdasági unió gondolatának a gyakorlatba való átvitelére irányuló első lépés.)

Vizgáltassék meg, hogyan lehetne elérni, hogy az államok ne csak aláírják a N. Sz.-e égisze alatt álló nemzetközi konferenciákon kidolgozott egyezményeket, hanem azokat ratifikálják is. Jelenleg ugyanis számos, a tagállamok túlnyomó

többsége által aláírt nemzetközi egyeimény még nem tudott életbe lépni a kellő számú ratifikálok hiánya miatt.

Vizsgáltassék meg a, szén- és a cukorárak szabályozásának lehetőségei.

Vizsgáltassék meg, nem lehetne-e a Young-terv alapján felállítandó Nemzetközi Bankot a N. Sz. érdekkörébe beállítani.

Végül, ami reánk nézve talán a legfontosabb volt, vizsgáltassék meg a 19. (úgynevezett revíziós) szakasz alkalmazásának kérdése.

Ezek a határozati javaslatok a Napirendi Bizottság elé kerülnék, amely azokat megtárgyalja, megvizsgálja és azután előterjesztést tesz a Közgyűlésnek minden egyes javaslatra vonatkozólag, hogy a hat Bizottság közül melyiknek adják oda részletes megvitatás és javaslatétel céljából.

Az eredeti javaslatok néha már a Napirendi Bizottságban is bizonyos módosításokat szenvednek, de volt olyan eset is — például a 19. cikk tanulmányozására vonatkozó kínai javaslattal kapcsolatban, — amikor a Napirendi Bizottság csak napokig tartó heves vita után járult hozzá, hogy a kérdés egyáltalában napirendre tűzessék. Az említett esetben a javaslatot benyújtó kínai delegátus állítólag azzal a fenyegetéssel tudta csak javaslatát napirendre tűzteni, hogy elutasítás esetén országa kilép a Népszövetségből, ami utóvégre mégis csaknem 500 millió ember kiválását jelentette volna!

A bizottságok az eléjük utalt kérdéseket előbb általánosságban, majd részleteiben alaposan megvitatják és minden egyes tárgyra vonatkozóan egy-egy előadót jelölnek ki, aki a vita során kialakult álláspontok figyelembevételével megszerkeszti jelentését és azt a határozati javaslattal együtt a Közgyűlés elé terjeszti.

A bizottsági tárgyalások során általában arra törekednek, hogy a plénumban a határozati javaslatot

minden állam elfogadhassa, vagy legalább tartózkodhassak a szavazattól.

A Paktum 5. cikke szerint ugyanis, miként a Tanács, úgy a Közgyűlés határozatai is kifejezett ellenkező rendelkezéseket nem tekintve, mindenkor egyhangúlag szavazhatok csak meg. Szótöbbség csak az úgynevezett ajánlások tekintetében (recommandation) és a követendő eljárás módjára vonatkozó, úgynevezett ügyrendi kérdéseiben (bizottságok alakítása stb.) elegendő.¹³⁾

Egyetlenegy állam ellenkező szavazata tehát bárminő határozati javaslatot megbuktathat. így például 1923-ban a kanadai delegációnak az Egyességokmány 10. cikkére vonatkozólag beterjesztett javaslata, amelyet 29 állam elfogadott, míg 22 a szavazástól tartózkodott, nem válhatott határozattá, hanem csak „ajánlás” lett, mert egy állam (Perzsia) a Közgyűlés teljes ülésén utolsó percben bejelentette, hogy azt a maga részéről nem fogadhatja el.¹⁴⁾ Ezért azután, hogy a határozatot valamennyi állam elfogadhassa, a bizottságok a határozati javaslatok eredeti szövegét a tárgyalások folyamán gyakran lényegesen megváltoztatják és különböző feltételeességet jelző beszúrásokkal (például „sauf impossibilité matérielle”, „si les circonstances le permettent”, „amennyiben anyagi szempontból megvalósíthatatlan nem lenne”, „ha a körülmények megengedik” stb.) erősen legyengítik, sőt néha még eredeti értelméből is kiforgatják.

A bizottságok munkáját általában az a törekvés irányítja, hogy a Közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatok, ha nem is elégítik ki teljesen minden egyes delegáció kívánságait, de legalább úgy legyenek megszövegezve, hogy bennük minden delegáció találjon valamit, ami őt kielégíti. Ezt a kölcsönös engedé-

¹³⁾ Règlement Intérieur 19-ik szakasz.

¹⁴⁾ Journal Officiel. Supplément Spécial 13-ik száma, 86.

kenységen alapuló kompromisszumos eljárást „Esprit de Geneve“-nek szokták nevezni és ha a vita során nagy ellentétek kerülnek felszínre, erre a szellemre való hivatkozással igyekeznek elérni, hogy az ellentétes nézeten levő delegációk a nagy gonddal és elővigyázatossággal megszövegezett közvetítő javaslatokat a végén mégis csak elfogadják.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYALÁSI RENDJE — MÓDSZER ÉS TAKTIKA — GYAKORLATI PÉLDÁK

A Közgyűlésen és a bizottságokban minden átlam képviselve lévén, természetesen nekünk magyaroknak is jogunkban és módunkban van minden kérdéshez hozzászólni, indítványokat előterjeszteni, álláspontunkat kifejteni, megvédeni.

A bizottságokban a hangulat évről-évre tárgyilagosabbá válik. Egyáltalában nem fordul már például elő, hogy valamely indítványt csak azért elvessenek, mert mondjuk, magyar részről terjesztik elő.

A fontos csak az, hogy az indítvány általános elvi szempontok szemelőtt tartásával legyen fogalmazva.

A helyes módot jól illusztrálja az 1928. évi Közgyűlés alkalmával a magyar könyveknek az utódállamokba való bevitelére vonatkozó határozati javaslat tárgyalása. A kérdés a párisi szellemi együttműködési intézet jelentésének tárgyalása kapcsán merült fel. Ebben a jelentésben ugyanis benne van, hogy az Intézet foglalkozott egyebek között „a könyvek terjesztésének akadályaival“. Ehhez a három szóhoz terjesztett elő Vészi József magyar delegátus egy rövid beszűrást, amely szerint a Közgyűlés „kívánatosnak tartja, hogy a szellemi termékek terjesztésének akadályai megszűnjenek.“ Javaslatát nagyon szép, rendkívül tárgyilagos és abszolút nem rekniminációkat emelő beszűdben okolta meg, csak éreztetve, hogy a javaslat megtételére nekünk az utódállamok viselkedése folytán különleges okaink vannak. Akik az előz-

menyeket olvasták, azoknak ennyi mindenestre elegendő volt. Viszont elejét vette annak, hogy az utód-államok képviselői megtámadtaítás címén replikázzanak és ezzel a (helyzetet elmérgesítve, az indítvány elfogadását kétségessé tegyék. A kérdés, szép egyszerűen, akként volt feltéve, hogy az indítványnak valamely állam delegátusa által történő visszautasítása azt jelentette volna, hogy az illető állam *nem* óhajtja azt, hogy a szellemi termékek terjesztésének akadályai megszüntetessenek. Már pedig ilyen beállítás egy állam delegátusára nézve sem lehetett előnyös. A magyar indítványt tehát egyhangúlag elfogadták.¹⁵⁾

A bizottsági tárgyalások során nagy szerephez jutnak az úgynevezett *szövegező albizottságok*. Valamely határozati javaslat általános vitája folyamán kifejtett felfogások alapján a végleges szöveg megállapítására rendszeren szűkkörű, lániig néhány tagból álló bizottságot szoktak kijelölni. A szövegező albizottság megállapította szöveget azután természetesen ismét megvitatják a bizottságban, ilyenkor azonban már nehezebb a helyzet és inkább csak stiláris változtatások vihetők keresztül. Ezeket az albizottságokat rendszeren a bizottsági elnök javaslata alapján küldik ki és többnyire azokat választják be, akik a vita folyamán *felszólalnak* és a szőnyegenforgó kérdésben nagyobb hozzáértést árulnak el. Hogy ilyen albizottságokba belekerülhessünk, célszerű tehát, ha a vitában olyankor is résztveszünk, midőn általános szempontról van szó, nem pedig csak a Magyarországot különösen érintő részletek megvitatásánál.

A különböző albizottságok bekapcsolása, egyes kérdések szavazásra feltevése, a bizottsági tárgyalá-

¹⁵⁾ Journal Officiel. Supplément Spécial No. 70. — 8., 9. és 23. oldalak.

sok késői órákig való való elhúzása, majd hirtelen befejezése, mind olyan taktikai momentumok, amelyek elég nehezzé teszik a bizottságban résztvevő delegátus, vagy helyettese szerepét. Nem tekintve tehát azt, hogy a bizottság munkájában való részvétel a személyi kapcsolatok megszerzése végett is célszerű, másként az egész tárgyalási móddal, a felszólalások modorával, a közbevető indítványok helyes megfogalmazásával, szóval az ilyen, bár technikai jellegű, de a sikeres működés szempontjából döntő fontosságú kérdésekkel a delegátusok kellő módon megismerkedni nem tudnak, miént is az egyes delegációk bizonyos stabilitást szoktak mutatni és a résztvevőknek különböző szakok szerinti megoszlása már a Közgyűlést megelőzően szokott megtörténni.

Az ideálisan felkészült delegátusnak ismernie kell legalább nagyjából a beosztásának megfelelő bizottság megelőző években lefolytatott tárgyalásaira vonatkozó jegyzőkönyvek szövegét és tájékozva kell lennie arról is, hogy a bizottság elé utalt egyes kérdésekben az év folyamán mik történtek. (Nemzetközi konferenciák, albizottságok munkája stb.)

Ha azonban valaki csak röviddel a Közgyűlés előtt tudja meg beosztását, lehetetlen részére ezt az egész anyagot egyszerre áttanulmányozni, viszont alapos előtanulmányok nélkül a Közgyűlésen eredményes és érdemleges munkát kifejtteni nem lehet. Ha a delegáció évről-évre nagyjából ugyanabban az összeállításban megy Genfbe, akkor még egyes tagok megváltozása vagy megbetegedése esetén is mindig megvan a mód arra, hogy az ország érdekeit a kellő tudással rendelkező személyek tudják képviselni. Ebben az esetben a delegáció tagjainak nemcsak módjukban van már évközben kedvük és idejük szerint átolvasgatni a tárgykörükbe tartozó bizottságok megelőző munkálataira vonatkozó iratokat, hanem évről-évre nő a személyes tapasztalatuk is és így

gyakran oly momentumokat is fel fognak tudni hozni, amelyek esetleg a jegyzőkönyvekben nem szerepelnek, vagy nincsenek kellően kidomborítva. Ezenkívül a tárgykörükbe tartozó bizottságok munkálataira vonatkozólag az év folyamán a N. Sz. által kiadandó összes irományokat módjukban van a megjelenés sorrendjében folytatólagosan figyelemmel kísérni, úgy hogy a tanácsjelentés, amely ezeket röviden összefoglalja és amely a delegáció Genfben először szereplő tagjai részére az egyedüli forrás, (részükre inkább csak összegező, az emlékezést alátámasztó segédeszközzé válik.

Hogy mennyire fontos a tárgyalási módszer és a parlamenti élet házszabályainak megfelelő „règlement intérieur“ alapos ismerete, arra nézve sok példát lehetne felhozni. Ezeket az eseteket azonban az előzmények alapos ismerete nélkül nehezen lehetne kellőképpen értékelni, bővebb elmagyarázásuk pedig túlmenne ennek a tanulmánynak keretein.

Mindössze egy jellemző esetet említünk meg. A legutóbbi évek valamelyik közgyűlésén egy északi államnak közismert delegátusa a mandátumkérdések kapcsán nagyobb felszólalásra készült. Talán éppen az ismeretes szíriai vérengzéseket, vagy más hasonló incidenst akart szóvátenni, ami némileg kellemetlen kommentárookra adhatott volna alkalmat és mindenestre érintette volna egyik-másik mandatárius hatalom érdekeit. Az illető urat nagy tekintélyénél fogva nem lehetett rábírní arra, hogy a felszólalástól elálljon. Már most mi történt? A hatodik bizottság, amely a mandátumkérdésekkel is foglalkozott, egyik nap késő délután, az éppen a szőnyegen lévő kérdés tárgyalását felfüggesztette (valamilyen albizottságot küldött ki) és váratlanul áttért a mandátumok kérdésére. Felkérték az illető urat, adja elő észrevé-

teleit. N. úr felállt és nagy meglepetésének adott kifejezést, hogy most, teljesen váratlanul tértek át erre a kérdésre. Előadta, hogy éppen aznap délelőtt nagyjelentőségű határozati javaslatot terjesztett be a Közgyűlés teljes ülésén, melynek előkészítése nagyon elfoglalta, így előkészület nélkül nem tudná kellőképpen előadni mondanivalóját, s ezért kéri, halasztassék el néhány nappal az ő felszólalása. A bizottság elnöke erre előbb kérlelni kezdte: mondja el legalább azt, amit tud, majd végül hosszas rábeszélés után azt a megoldást javasolta, hogy mivel, sajnos, (!) a beszéd elhalasztásának technikai nehézségei vannak, tehát bízzák meg a bizottság néhány tagját, hallgassák meg N. urat és terjesszenek azután jelentést a bizottság elé. Így is történt. Azt már felesleges hozzátenni, hogy a jelentés oly módon kivonatolta N. úr felszólalásait, hogy a fulmináns beszédből teljesen ártalmatlan elvi értekezés lett.

Hogy a N. Sz. egyes szervei egy-egy kérdés elintézésébe miként kapcsolódnak bele és hogy pl. egy közgyűlési határozattal a 'következő közgyűlés határozataiig milyen lépések történnek, alábbi példa szemlélteti:

A közgyűlés 1927. IX. 26-án elhatározta, hogy a leszerelési konferencia, előfeltételeinek megteremtése végett külön bizottságot kell alakítani, amely a „biztonság“ kérdésével foglalkozik.

A tanács IX. 27-én a közgyűlés határozatát tudomásul véve, megadta a szükséges utasításokat a leszerelési konferenciát előkészítő-bizottságnak*) (C. P. D.), amely azután november 30-iki ülésén megalakította a kívánt szakbizottságot és azt „biztonsági bizottságnak“ nevezte el**) (C. A. S.) Az új bizottság ezekután azonnal összeült (december 1.),

*) Commission Préparatoire de la Conférence de Désarmement.

**) Comité d'Arbitrage et de Sécurité.

megállapította a működési programját és kijelölte az egyes kérdések előadóit. Elnökké a cseh külügyminisztert választották.

Miután a C. P. D. a C. A. S. határozatait tudomásul vette, az Állandó Titkárság a két bizottság ülésszakaira vonatkozó jegyzőkönyveket megküldte 1928 január 16-án a tagállamok kormányainak.

Január 26-tól február 1-ig a C. A. S. előadói értekezlet tartottak Prágában és megállapították az általuk kidolgozandó összeállítások szerkesztésének a főbb alapelveit. Memorandumaik azután a C. A. S. február 20-tól március 7-ig tartó második ülészakán megvitatásra kerültek. Ezek alapján a bizottság különböző határozati javaslatokat és szerződés-mintákat dolgozott ki, amelyeket a C. P. D. március 16-iki ülésén jóváhagyott és azután a főtitkár észrevételezés végett április 4-én megküldött a tagállamok kormányainak.

A bizottság munkálatait a tanács június 6-án kitűzette a IX. közgyűlés napirendjére.

A C. A. S. június 27-től július 4-ig tartó harmadik ülészakán, a beérkezett észrevételeket is figyelembevéve, végleg megállapította a közgyűlés elé terjesztendő szövegeket, amelyeket azután a főtitkár július havában közölt a kormányokkal.

A C. A. S. javaslatai a közgyűlés első és harmadik bizottsága elé kerültek, amelyek azokat részben jelentékenyen átdolgozva, terjesztette a plénum elé. Végül pedig a plénum a bizottságok által beterjesztett határozati javaslatokat szeptember 26-án elfogadta és ezzel a kör be is zárult.

MIBE KERÜL A NÉPSZÖVETSÉG?

A N. Sz. igen költséges organizáció, amint hogy az az előzően felsorolt hivataloknak, bizottságoknak számát és az általuk kifejtett nagy tevékenységet figyelembe véve egészen természetes is. A költségek fedezéséről előre meghatározott kulcs szerint az egyes államok gondoskodnak. A legnagyobb összeggel, 105 egységgel Nagybritannia járul hozzá, a legkisebb a hozzájárulása Luxembourgnak. Albániának és néhány kis középamerikai államnak, 1—1 egység. Az 1929. évi közgyűlés által jóváhagyott előirányzat szerint a N. Sz.-nek, a titkárságnak és a szövetség különleges szervezeteinek, a Munkaügyi Hivatalnak és az Állandó Bíróságnak a költségeit együttesen 986 egységre 27,026.280 svájci frankra irányozta elő.

Magyarországra nyolc egység alapján 1928-ban körülbelül 200.000 aranyfrank esett.

A tagok hozzájárulásának arányszámait az alábbi táblázat tünteti fel:

Brit Birodalom 105 egység

Brit Dominionok stb.:

Ausztrália	27	„
Kanada	35	„
Délafrika	15	„
Új-Zeeland	10	„
India	56	„
Ír Szabadállam	10	„

Az európai államok hozzájárulásának arányszámai a következők:

Franciaország . . .	79	egység	Dánia	12	egység
Németország . . .	79	„	Finnország	10	„
Olaszország . . .	60	„	Norvégia	9	„
Japán	60	„	Ausztria	8	„
Spanyolország . .	40	„	M a g y a r o r s z á g	8	„
Lengyelország . .	32	„	Görögország . . .	7	„
Csehszlovákia . .	29	„	Portugália	6	„
Románia	22	„	Bulgária	5	„
S. H. S.	20	„	Litvánia	4	„
Hollandia	23	„	Esztország	3	„
Svédország	18	„	Lettország	3	„
Belgium	18	„	Albánia	1	„
Svájc	17	„	Luxemburg	1	„

Eszerint a Brit Birodalomhoz tartozó államok 25, a többi négy nagyhatalom 28%-át viselik a költségeknek, ez a két csoport tehát összesen több mint a felét. Viszont a három kisantant-állam együtt nagyobb összeggel járul hozzá a Népszövetség költségeihez, mint Olaszország vagy Japán és csaknem annyival, mint Franciaország vagy Németország.

A már említett Délafrikai Uniót nem tekintve, még két afrikai állam tagja a Népszövetségnek: Etiópia 2, Libéria 1 egységgel.

Az ázsiai államok közül a már említett Japán és Indián kívül résztvesznek a költségekben Kína 40, Sziam 7 és Perzsia 5 egységgel.

A dél- és középamerikai államok hozzájárulási arányszámai a következők:

Argentína	29	egység	Guatemala	1	egység
Kuba	9	„	Haiti	1	„
Peru	9	„	Hondurasz	1	„
Uruguay	7	„	Nikaragua	1	„
Kolumbia	6	„	Panama	1	„
Venezuela	5	„	Paraguay	1	„
Bolivia	4	„	Szalvador	1	„
Dominika	1	„			

Jellemző, hogy a közép- és délamerikai államok a költségek alig 6%-át viselik, mégis a Tanácsban jelenleg három taggal képviselvék.

A NÉPSZÖVETSÉG HASZNA

A N. Sz. hasznáról nagyon eltérők a vélemények. Vannak akik úgy vélik, nem fog tudni hivatásának megfelelni, működése mindjobban el fog posztványosodni és minden pozitív hatás nélküli elméleti jellegű vitákban fog kimerülni. Mások ezzel szemben rámutatnak arra, hogy a N. Sz.-et foglalkoztató nagy problémák megoldására a rendelkezésre állott tíz év nem is volt elegendő, de működése máris kedvezően érezteti hatását a nemzetközi életben. Hogy melyik felfogásnak lesz igaza, azt csak a jövő fogja eldönteni.

Tény, hogy a nemzetközi politika nagy kérdéseivel kapcsolatban a N. Sz. a platonikus vitatkozásnál és többé-kevésbé meddő állásfoglalásoknál alig jutott tovább és ezen a téren valószínűleg ezentúl is inkább csak látszateredményekkel, vagy a legjobb esetben kompromisszumokkal kell majd megelégedni. Nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy a N. Sz. is emberekből tevődik össze, visszatükröződik tehát benne az emberek minden erénye, egyben minden hibája is és így ma sok esetben szerepet játszik a háborús pszichózis szuggesztív ereje is.

Figyelembe kell venni továbbá azt is, hogy a politikai élet problémái tekintetében ritkán van minden államnak egyforma érdeke. Már pedig tudjuk, hogy elvben mind a Szövetségi Közgyűlés, mind pedig a Tanács határozatot csak egyhangúlag hozhat

és nincsen hatalma arra, hogy akaratát bármely államra reakényszerítse.

Ha azonban a N. Sz. működésétől világrendítő problémák megoldását egyelőre nem is lehet várni, azt el kell ismerni, hogy hasznos és jó munkát végzett különböző gazdasági, pénzügyi és szociális természetű kérdések megvitatása és előkészítése terén és eredményesnek minősíthető a N. Sz. közbelépése háborús konfliktusok esetén is. így a tanács megakadályozta 1925-ben a görög-bolgár konfliktus elmérgesedését és nemrég a Bolívia és Paraguay között felmerült viszályban is eredményesen lépett fel közvetítőként.

Ezeknek a viszályoknak az elintézésénél nemcsak a tanács erkölcsi pressziója játszik szerepet, hanem az is, hogy ilyen esetekre a Paktum a közvetítést visszautasító állammal szemben félelmetes rendszabályok egész sorozatának alkalmazását írja elő. Már említettük, hogy valamennyi tagállam bevonásával elsősorban gazdasági és pénzügyi blokád, sőt fegyveres eljárás is fenyegeti a renitenst. Kis államok közötti nézeteltéréseknél eddig már ez a kilátás egymagában is elegendő volt a rendezésre, Nagyhatalmak pedig a N. Sz. bevált módszerei szerint majd találnak más expedienst.

A N. Sz. nagy érdemének tekinthető, hogy a különböző nemzeteket és különböző érdekeket képviselő személyek gyakori összejövetele, intim eszmecseréjével olyan légkört teremtett, amelyben a kölcsönös érdekeket humánusabban és inkább jóindulatú tárgyilagossággal bírálják meg. A személyes ismeretség folytán keletkezett rokonérzés fogékonyabbakká teszi az embereket egymás helyzetének megértésére és még a hivatalos előterjesztések vagy panaszok megítélésénél is nagy szerepet játszik az előterjesztő szemé-

lyes erkölcsi tekintélye és megbízhatóságának a tuda-
data.

Ha valakinek az erkölcsi integritásáról és megbízhatóságáról meggyőződtek, az általa adott információknak is egészen más a súlya, mintha ugyanazokat az információkat egy derék, de ismeretlen ember mondja el.

Nagyon fontos a N. Sz. szerepe az adatgyűjtés terén. Sokan ebben látják azt a teret, ahol működése általános szempontokból is mind hasznosabbá válhat. A legkülönbözőbb kérdésekre vonatkozó és 54 államból származó információk nemcsak a tudományos kutatás részére nyújtanak becses és másképpen megszerelhetetlen anyagot, hanem ezen az úton a megvitatás során kialakult ellentétes felfogások kiegyenlítő összegegyeztetésével már is számos gazdasági, pénzügyi és szociális probléma jutott közelebb a megoldáshoz. Persze váratlan, világraszóló eredményeket itt sem lehet várni, azonban az e célból összehívott nemzetközi konferenciákon már eddig is sok fontos egyezmény jött létre. Mivel pedig az előkészítő munkákban való részvételre az egyes államok részéről legtöbbször ugyanazokat a személyeket jelölik ki, akik azután hivatali beosztásuk alapján, hazájukban, az illető kérdések további sorsát intézik, bizonyos biztonság van abban a tekintetben is, hogy az értekezletek tanulságai nem maradnak hatástalanok és az együttes erővel kidolgozott és elfogadott ajánlásoknak a szellemében járnak el a gyakorlatban.¹⁶⁾

¹⁶⁾ A N. Sz. legelső ténykedéseinek egyike például az volt, hogy, még 1920-ban, nemzetközi értekezletet hívott össze Brüsszelbe, az általános pénzügyi helyzet tanulmányozására. Ezen az értekezleten egyebek között bizonyos általános irányelveket szögeztek le, hogy az akkoriban kaotikus európai pénzügyi és főleg valutáris viszonyok rendezése milyen módon volna elérhető. Az értekezlet munkájának évekig semmi

Azt is szokták mondani, hogy Locarno Genfben született, mert az érdekelt államok genfi érintkezése teremtette meg azt a légkört, mely a Rajnai Paktum létrejövetelét lehetővé tette.

Végül propagandisztikus jelentősége van annak a körülménynek, hogy az államok a sűrűn tartott nemzetközi konferenciákon és a számos szakkérdésre adott válaszokkal megismertethetik intézményeik fejlett voltát, kultúrájuk magas színvonalát stb., és maga az a körülmény, hogy egyszer egy évben a világ csaknem valamennyi államának kiküldöttjei egy helyen összejöhetnek és ott minden feltűnés nélkül többé-kevésbé bizalmas eszmecserét folytathatnak egymással, oly előny, amelytől csak hasznosat és jót lehet várni.

különösebb látható eredménye nem volt, de az Ausztria és Magyarország „szanálását” célzó akció kapcsán egyszerre csak alkalom nyílt arra, hogy az elméletet átvigyék a gyakorlatba, sőt a Szövetség ezen alkalmakkor szerzett tapasztalatainak a befolyása még a Németország pénzügyi rendezését előkészítő ú. n. Dawes-jelentésben is megtalálható.

MAGYARORSZÁG ÉS A NÉPSZÖVETSÉG

A most elmondottakban megtaláljuk a választ arra a kérdésre is, hogy nekünk magyaroknak milyen álláspontot kell a Népszövetséggel szemben elfoglalnunk. A mindenkori adottságokkal számolni kell. Már pedig akárhogy nézzük is a dolgot, kétségbevonhatatlan tény, hogy a Népszövetség hatalmas nemzetközi szervezetet jelent, amelynek a befolyása az államélet mind több és több ágára terjed ki. Egy ilyen szervezetet *egy* államnak sem lehet semmibe venni, de legkevésbé az oly kis és aránylag gyöngye államnak, mint amilyen Magyarország jelenlegi helyzetében.

Bár az a körülmény, hogy a Népszövetségben a volt semleges államok is teljes számban résztvesznek, megnehezíti, hogy a N. Sz. eszközül használtassák fel a világháborúban vesztes államok további megbékélyezésére, mégis gyakran előfordul, hogy látszólagosan ártatlan szólamok alatt próbálnak lényegében ellenünk irányuló tendenciákat megvalósítani. Ha mi erre nem figyelünk és nem vigyázunk, úgy megtörténhetik, hogy ilyen vékony szálakból egyszerre csak újabb hurok készül el ellenünk. Ezért a Népszövetség minden megnyilvánulását a legéberebb figyelemmel kell kísérnünk, hogy az efféle kísérleteket még idejekorán megakadályozhassuk.

Néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. Ellen-ségeinknek ügyes propagandával sikerült bennünket a világ közvéleménye előtt úgy befeketíteni, hogy bennünk nem az elszenvedett igazságtalanságnak bé-

kés megváltoztatására igyekvő nemzetet látják, hanem a minden áron okvetetlenkedni akaró és a nemzetközi békés együttműködés megbontására törekedő, békétlenkedő elemet. Már most van-e ennek a beállítás hamisságának a bebizonyítására jobb módszer, mint hogy minél több ember személyes érintkezés útján meggyőződjenek a tényleges helyzetről? Viszont az elmondottakból láthattuk, hogy nemcsak a világpolitika jelenlegi legfőbb irányítói vesznek részt a Népszövetség Közgyűlésein, hanem általában a delegációk úgy vannak összeállítva, hogy azoknak csaknem minden tagja jelentős súlyt képvisel hazájában és a nemzetközi életben, — ha tehát csak *egy-egy* delegátust győzünk is meg a rólunk elterjesztett hamis hírek valótlanságáról, nem jelent-e ez máris sokkal többet, mint hogy ha sok száz derék, de politikailag súlytalan embert nyerünk meg? És végül ne hagyjuk figyelmen kívül, hogy ezzel a személyes érintkezéssel és másrészt a Népszövetségnek a nemzetközi együttműködést elősegítő munkájában való részvétellel készíthetjük elő legjobban a talajt és nyerhetjük *meg* a szimpátiákat arra az időre, amikor annak a nagy csatának a megvívására fog sor kerülni, amelyet előbb-utóbb a jelenlegi igazságtalan helyzetünk békés úton való megváltoztatása végett kell majd küzdenünk.

Genf, 1929 szeptember 24.

ÁLTALÁNOS ADATOK A NÉPSZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSEIRŐL.

I. Közgyűlés: 1920 nov. 15. — dec. 18.

Elnök: Hymans (Belga külügyminiszter).

Résztvett: 41 állam.

Újonnan felvettek: 6 államot.

Nem vett részt: Hondurasz.

II. Közgyűlés: 1921 szept. 5. — okt. 5.

Elnök: Karnebeek (Holland külügyminiszter).

Résztvett: 42 állam.

Újonnan felvettek: 3 államot.

Nem vett részt: Argentína, Guatemala, Hondurasz, Nikaragua, Peru, Szalvador.

III. Közgyűlés: 1922 szept. 4. — szept. 30.

Elnök: Edwards (volt csilei külügyminiszter).

Résztvett: 47 állam.

Újonnan felvettek: 1 államot. (Magyarország).

Nem vett részt: Argentína, Hondurasz, Nikaragua, Szalvador.

IV. Közgyűlés: 1923 szept. 3. — szept. 29.

Elnök: de la Torriente y Peraza

(Kubai szenátor, volt államtitkár).

Résztvett: 48 állam.

Újonnan felvettek: 2 államot.

Nem vett részt: Argentína, Bolivia, Guatemala, Nikaragua.

V. Közgyűlés: 1924 szept. 1. — okt. 2.

Elnök: Motta (Svájci külügyminiszter).

Résztvett: 50 állam.

Újonnan felvettek: 1 államot.

Nem vett részt: Argentína, Bolivia, Hondurasz, Peru.

VI. Közgyűlés: 1925 szept. 7. szept. 26.

Elnök: Dandurand (Kanadai szenátor, volt miniszter).

Résztvett: 50 állam.

Nem vett részt: Argentína, Bolivia, Hondurasz, Peru, Koszta-Rika.

Rendkívüli közgyűlés: 1926 márc. 8. — márc. 17.

Elnök: da Costa (volt portugál miniszterelnök és külügyminiszter).

Résztvett: 48 állam.

Nem vett részt: Argentina, Bolivia, Hondurasz, Peru, Koszta-Rika, Haiti, Panama.

VII. Közgyűlés: 1926 szept. 6. — szept. 21.

Elnök: Nincsic (Jugoszlávia külügyminisztere).

Résztvett: 48 állam.

Nem vett részt: Argentína, Bolivia, Hondurasz, Peru, Koszta-Rika, Brazília, Spanyolország.

VIII. Közgyűlés: 1927 szept. 5. — szept. 27.

Elnök: Guani (Uruguay megh. minisztere Parisban).

Résztvett: 48 állam.

Újonnan felvettek: 1 államot (Németország).

Nem vett részt: Argentina, Bolivia, Hondurasz, Peru, Brazília, Spanyolország, (Koszta-Rika kilépett).

IX. Közgyűlés: 1928 szept. 3. — szept. 26.

Elnök: Zahle (Dánia ímegh. minisztere Berlinben).

Résztvett: 50 állam.

Nem vett részt: Argentína, Bolívia, Hondurasz, Peru. (Brazília kilépett.)

X. Közgyűlés: 1929 szept. 2. — szept. 25.

Elnök: Guerrero (Szalvador párisi követe, volt külügyminiszter).

Résztvett: 54 állam.

Nem vett részt: Argentína.

A NÉPSZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSEIN RÉSZTVETT MAGYAR DELEGÁTUSOK NÉVSORA

- 1923.** Delegátusok: Berzeviczy Albert v. b. t. t., volt miniszter,
Daruváry Géza külügyminiszter,
Tánczos Gábor lov. tábornok, volt külügyminiszter,
Helyettesek: Khuen-Héderváry Sándor gróf I. o. köv. tanácsos,
Török Béla I. o. köv. tanácsos,
Lukács Simon külügymin. o. tanácsos,
Szakértő: Nagy Elek köv. tanácsos.
Titkár: Baranyai Zoltán a genfi m. kir. titkárság vezetője.
- 1924.** Delegátusok: Bethlen István gróf miniszterelnök,
Apponyi Albert gróf v. b. t. t. volt miniszter,
Korányi Frigyes báró, pénzügyminiszter,
Tánczos Gábor lov. tábornok, volt külügyminiszter (arra az időre, amíg Bethlen gróf Genfben volt: helyettes),
Helyettes: Khuen-Héderváry Sándor gróf I. o. köv. tanácsos,
Szakértők: Sebess Dénes ny. helyettes államtitkár,
Lukács Simon külügymin. oszt. tanácsos.

- Siegler Géza vkt. ezredes,
Gajzágó László külügyminiszteri
tanácsos,
Főtitkár: Baranyai Zoltán a genfi m. kir. tit-
kárság vezetője,
Titkár: Ullein Antal köv. titkár.
1925. Delegátusok: Apponyi Albert gróf v. b. t. t., volt
miniszter,
Walkó Lajos ideigl. külügymin.,
Tánczos Gábor lov. tábornok, volt
külügyminiszter,
Helyettesek: Nagy Elek genfi m. kir. miniszter-
rezidens,
Barcza György köv. tanácsos,
Pétery Ödön ker. min. helyettes ál-
lamtitkár,
Siegler Géza vkt. ezredes, honv.
min. osztályfőnök,
Főtitkár: Baranyai Zoltán I. o. köv. titkár,
Titkárok: Végh Miklós köv. titkár,
Ullein Antal köv. titkár.
1926. Delegátusok: Walkó Lajos külügyminiszter,
Tánczos Gábor lov. tábornok, volt
külügyminiszter,
Khuen-Héderváry Sándor gróf rk.
követ és megh. miniszter,
Helyettesek: Hevesy Pál genfi m. kir. miniszter-
rezidens,
Barcza György köv. tanácsos.
Titkárok: Ullein Antal köv. titkár,
Vladár Ervin köv. titkár,
Lukács György min. titkár.
1927. Delegátusok: Apponyi Albert gróf v. b. t. t., volt
miniszter,
Walkó Lajos külügyminiszter,
Tánczos Gábor lov. tábornok, volt
külügyminiszter,

- Helyettesek: Gajzágó László rk. követ és megh.
miniszter,
Hevesy Pál genfi m. kir. miniszter-
rezidens,
- Szakértők: Miske Jenő báró külügyminiszteri
oszt. tanácsos,
Vest Fedor báró köv. tanácsos,
Siegler Géza vkt. ezredes,
Rosenberg Augusztá,
Baranyai Zoltán I. o. köv. titkár.
(együttal főtitkár is).
1928. Delegátusok: Apponyi Albert gróf v. b. t. t., volt
miniszter,
Tánczos Gábor ny. lov. tábornok,
volt külügyminiszter,
Szterényi József báró v. b. t. t., volt
miniszter,
- Helyettesek: Apponyi Albertné grófné,
Gajzágó László rk. követ és megh.
miniszter,
Hevesy Pál genfi m. kir. miniszter-
rezidens,
Apor Gábor báró, köv. tanácsos,
Vészi József felsőházi tag,
Egry Aurél felsőházi tag,
Lakatos Gyula képviselő,
Hunyady Ferenc gróf, képviselő.
- Szakértők: Siegler Géza vkt. ezredes,
Miske Jenő báró, külügyminiszteri
oszt. tanácsos,
Baranyai Zoltán I. o. köv. titkár
(együttal főtitkár is),
Csáky István gróf köv. titkár,
Vladár Ervin köv. titkár.
1929. Delegátusok: Apponyi Albert gróf v. b. t. t., volt
miniszter,
Tánczos Gábor ny. lov. tábornok,
volt külügyminiszter,
Szterényi József báró v. b. t. t.,
volt miniszter,

Helyettesek: Apponyi Albertné grófné,
 Gajzágó László rk. követ és megh.
 miniszter,
 Nagy Elek ny. rk. követ és megh.
 miniszter,
 Hevesy Pál genfi m. kir. minisz-
 terrezidens,
 Vészi József felsőházi tag,
 Egry Aurél felsőházi tag,
 Lakatos Gyula képviselő,
 Hunyady Ferenc gróf képviselő,
 Szakértők: Siegler Géza vkt. ezredes,
 Baranyai Zoltán I. o. köv. titkár,
 (együttal főtitkár is),
 Csáky István gróf köv. titkár,
 Vladár Ervin köv. titkár,
 Ottlik György.

A NEMZETEK SZÖVETSÉGE EGYESSÉGOKMÁ- NYÁNAK HIVATALOS MAGYAR FORDÍTÁSA

— Az úgynevezett trianoni szerződést becikkelyező 1921. évi
XXXIII. t.-c.-ben és az azt módosító 1929. évi XXXVI. t.-c.-ben
foglalt szöveg —

„A Magas Szerződő Felek

avégből, hogy a nemzetek együttműködését előmozdítsák és a nemzetközi békét és biztonságot megvalósítsák, mégpedig:

azzal, hogy egyes esetekben kötelezettséget vállalna a háború elkerülésére,

azzal, hogy nyílt, igazságos és becsületes nemzetközi ösz-
szeköttetéseket tartanak fenn,

azzal, hogy a nemzetközi jog szabályait ezentúl a Kor-
mányok kölcsönös magatartásának valóságos zsinórmértékül
határozottan elismerik, és

azzal, hogy a szervezett népeknek egymásközi érintke-
zésében az igazság uralmát és mindennemű szerződéses köte-
lezettségnek lelkiismeretes tiszteletbentartását biztosítják,

megállapították a Nemzetek Szövetségének alább követ-
kező Egyességokmányát.

1. szakasz

1. A Nemzetek Szövetségének eredeti tagjai azok az aláíró tagok, amelyeket a jelen Egyességokmány Függeléke megnevez, valamint az ugyanott megjelölt más államok közül is azok, amelyek a jelen Egyességokmányhoz fenntartás nélkül csatlakoznak. Ez a csatlakozás nyilatkozattal valósul meg, amelyet az Egyességokmány életbelépésétől számított két hónapon belül kell a Titkársághoz benyújtani. Erről a nyilatkozatról értesíteni kell a Szövetség valamennyi többi tagját.

2. Bármely Állam, Dominium vagy Gyarmat, amelynek önrendelkezési joga van, s amelyet a Függelék nem nevez meg, a Szövetség tagjává válhatik, ha a Közgyűlés kétharmadrésze ehhez hozzájárul, föltéve, hogy az illető Állam, Dominium vagy Gyarmat hathatós biztosítékot nyújt abbéli őszinte szándékáról, hogy nemzetközi kötelezettségeit teljesíteni fogja és hogy elfogadja azokat a szabályokat, amelyeket szárazföldi, tengeri, úgyszintén légi haderejére és hadifelszerelésére nézve a Szövetség jónak lát megállapítani.

3. A Szövetség bármely tagja kétévi előzetes felmondás után kiléphet a Szövetségből, föltéve, hogy a kilépés időpontjáig teljesítette valamennyi nemzetközi kötelezettségét, ideértve a jelen Egyösségokmányból folyó kötelezettségeket is.

2. szakasz

A Szövetség a jelen Egyösségokmányban körülírt tevékenységét Közgyűlés és a Tanács útján gyakorolja, amelyek mellett az állandó Titkárság működik.

3. szakasz

1. A Közgyűlés a Szövetség tagjainak képviselőiből áll.

2. A Közgyűlés meghatározott időközökben és ha a körülmények megkívánják, más időpontokban is, vagy a Szövetség székhelyén vagy más kijelölt helyen ül össze.

3. A Közgyűlés a maga ülésein minden ügyel foglalkozhatik, amely a Szövetség működésének körébe esik, vagy a világbékét érinti.

4. A Közgyűlés ülésein a Szövetség minden egyes tagjának csak egy szavazata és legfeljebb három képviselője lehet.

4. szakasz

1. A Tanács a Szövetséges és Társult Főhatalmak képviselőiből, továbbá a Szövetség más négy tagjának képviselőiből áll. A Szövetségnek ezt a négy tagját a Közgyűlés saját tetszése szerint időről időre jelöli ki. Addig, amíg a Közgyűlés részéről először megjelölendő négy szövetségi tag a maga képviselőit ki nem nevezi, Belgium, Brazília, Spanyolország és Görögország képviselői lesznek a Tanács tagjai.

2. A Közgyűlés többségének hozzájárulásával a Tanács a Szövetségnek más tagjait is kijelölheti avégből, hogy ezentúl az ő képviselőik is állandó tagjai legyenek a Tanácsnak; ugyanily hozzájárulással a Tanács felemelheti azoknak a szövetségi tagoknak a számát is, amelyeknek a Közgyűlés a Tanácsban képviseleti jogot ad.

2. bis. *A Közgyűlés kétharmad szótöbbséggel •meghatározza a Tanács nem állandó tagjainak választására s különösen megbízásuk tartamára és újra választhatásuk feltételeire vonatkozó szabályokat.* (Életbelépett 1926 július 29-én.)

3. A Tanács oly időpontokban, amint azt a körülmények megkívánják, de évenként legalább egyszer vagy a Szövetség székhelyén, vagy más kijelölt helyen ül össze.

4. A Tanács a maga ülésein minden ügyel foglalkozhatik, amely a Szövetség működésének körébe esik, vagy a világbékét érinti.

5. A Szövetségnek a Tanácsban nem képviselt minden tagját meg kell hívni, hogy képviselőt küldjön ki tagságig joggal a Tanácsnak olyan üléseire, amelyeken a Szövetség illető

tagjának érdekeit különösen érintő ügyeket tárgyalnak.

6. A Tanács ülésein a Szövetség minden egyes tagjának, amelynek a Tanácsban képviselője van, csak egy szavazata és legfeljebb egy képviselője lehet.

5. szakasz

1. Hacsak a jelen Egyességokmány vagy a jelen Szerződés rendelkezései kifejezetten másként nem intézkednek, a Közgyűlésnek vagy a Tanácsnak bármely ülésén a határozatokat az ülésen képviselt szövetségi tagok egyhangú hozzájárulásával kell hozni.

2. Minden eljárási kérdésben, amely a Közgyűlés vagy a Tanács ülésein fölmerül, ideértve az egyes ügyek megvizsgálására szolgáló bizottságok kiküldését is, a Közgyűlés vagy a Tanács határoz, mégpedig az ülésen képviselt szövetségi tagok szótöbbségével.

3. A Közgyűlésnek első ülését és a Tanácsnak első ülését az Északamerikai Egyesült-Államok elnöke fogja összehívni.

6. szakasz

1. Az állandó Titkárságot a Szövetség székhelyén kell felállítani. A Titkárság a főtitkárból, továbbá megfelelő számú titkárból és egyéb személyzetből áll.

2. Az első főtitkárt a Függelék nevezi meg; a jövőben a főtitkárt a Tanács fogja a Közgyűlés többségének hozzájárulásával kinevezni.

3. A titkárokat és a titkárság egyéb személyzetét a főtitkár nevezi ki a Tanács hozzájárulásával.

4. A főtitkár ilyen minőségben résztvesz mind a Közgyűlésnek, mind a Tanácsnak valamennyi ülésén.

5. *A Szövetség költségeit a Közgyűlés által megállapított arányban a Szövetség tagjai viselik.**

7. szakasz

1. A Szövetség székhelye Genf.

2. A Tanács bármikor elhatározhatja, hogy a Szövetség székhelyét máshova helyezi át.

3. Minden tisztség, amelyet a Szövetségnél vagy azzal kapcsolatban el kell látni, ideértve a Titkárságot is, egyaránt betölthető férfival vagy nővel.

4. A Szövetség tagjainak képviselői és a Szövetség hivatalnokai a Szövetség ügyeinek ellátása alatt a diplomáciai személyek kiváltságaiban és mentességeiben részesülnek.

5. A Szövetségnek vagy hivatalnokainak, avagy az üléseken résztvevő képviselőknek használatában álló épületek és egyéb ingatlanok sérthetetlenek.

* Eme módosítás életbelépett 1924 szeptember 13-án.

8. szakasz

1. A Szövetség tagjai elismerik, hogy a béke fenntartása megköveteli a nemzetek fegyverkezésének csökkentését addig a legalacsonyabb fokig, amely az Állam biztonságával és nemzetközi kötelezettségeiknek közös eljárás útján megvalósítandó kikényszerítésével még összeegyeztethető.

2. A Tanács a kérdéses csökkentésnek terveit minden egyes állam földrajzi fekvésének és különös körülményeinek figyelembevételével elkészíti avégből, hogy a külön/féle Kormányok ezeket a terveket megvizsgálhassák és megfelelően intézkedhessenek.

3. Az említett terveket legalább tízevenkiint újabb vizsgálatnak és ha szükséges, módosításnak kell alávetni.

4. Ha ezeket a terveket a különféle Kormányok elfogadták, az ekként megállapított fegyverkezési korlátozást a Tanács hozzájárulása nélkül nem szabad túllépni.

5. A Szövetség tagjai egyetértenek arra nézve, hogy lőszernek és hadianyagnak magánvállalatok részéről való gyártása súlyos ellenvetésekre ad okot. A Tanácsnak lesz kötelessége, hogy javaslatokat tegyen az ily gyártásból származó káros következmények elhárítására, kellő figyelembe véve azoknak a szövetségi tagoknak szükségleteit is, amelyek a saját biztonságukra szükséges lőszernek és hadianyagnak gyártására maguk nem képesek.

6. A Szövetség tagjai kötelezik magukat, hogy kölcsönösen nyílt és kimerítő felvilágosítást adnak egymásnak fegyverkezésük mértékéről, szárazföldi, tengeri és légi véderő-programmjukról és a hadicélokra alkalmas iparágak helyzetéről.

9. szakasz

Állandó bizottságot kell alakítani avégből, hogy az a Tanácsnak az 1. és 8. cikk rendelkezéseinek végrehajtására és általában a szárazföldi, tengeri és légi haderő kérdéseire nézve véleményt adjon.

10. szakasz

A Szövetség tagjai kötelezik magukat arra, hogy a Szövetség valamennyi tagjának területi épségét és jelenlegi politikai függetlenségét tiszteletben tartják és minden külső támadással szemben megóvják. Ha ily támadás, vagy fenyegetés esete, avagy ily támadás veszélye bekövetkezik, a Tanács megfontolás alá veszi, miként kellene a fent megállapított kötelezettséget teljesíteni.

11. szakasz

1. Ezzel kimondatik, hogy minden háború, vagy háborúval való fenyegetés, akár közvetlenül érinti a Szövetség bármely tagját, akár nem, a Szövetséget a maga egészében

érdeklő ügy és a Szövetségnek ilyenkor kötelessége, hogy a nemzetek békéjének fenntartására alkalmasnak és hathatósan mutakozó minden intézkedést megtegyen. Ha ilyen eset állana be, a főtitkár a Szövetség bármelyik tagjának kérelmére haladéktalanul egybehívja a Tanácsot.

2. Kimondatik az is, hogy a Szövetség minden egyes tagjának jogában áll a Közgyűlés vagy a Tanács figyelmét barátságos módon felhívni a nemzetközi viszonyokat érintő minden oly körülményre, amely azzal fenyeget, hogy megzavarja a békét vagy a nemzetek között a jó egyetértést, amelytől a béke függ.

12. szakasz*

1. A Szövetség összes tagjai megállapodnak abban, hogy a közöttük esetleg felmerülő vitás kérdéseket, amelyek szakadashoz vezethetnek vagy választott bíróság, vagy *bírósági eljárás*, vagy a Tanács vizsgálata alá bocsátják. Megegyeznek továbbá abban, hogy semmi esetben sem kezdenek háborút előbb, mint három hónappal a választott bírósági, vagy *bírósági határozat*, vagy a Tanács jelentése után.

2. Az e cikkben megjelölt összes esetekben a *határozat* megfelelő határidőn belül kell meghozni, a Tanácsnak pedig jelentését hat hónapon belül kell előterjeszteni, attól a naptól számítva, amelyen a vitás eset eléje került.

13. szakasz*

1. A Szövetség tagjai megállapodnak abban, hogyha közöttük oly vitás eset merül fel, amely nézetük szerint választott bírósági vagy *bírósági* döntésnek vethető alá és amely diplomáciai úton kielégítő módon nem intézhető el, az ügyet a maga egészében választott bíróság elé terjesztik.

2. A választott bírósági vagy *bírósági* döntésre alkalmas vitás esetek közé tartozóknak mondatnak ki általában: valamely szerződés értelmezése, a nemzetközi jog bármely kérdése, bármely ténynek megállapítása, amely ha bebizonyul, valamely nemzetközi kötelezettség megszegését jelentené vagy a jóvátétel terjedelme és módja, amely ilyen megszegés esetében teljesítendő volna.

3. *Ilyen vitás esetekben az Állandó Nemzetközi Bíróság fog dönteni, vagy bármely más bíróság, amelyben a felek a vitás esetre nézve megállapodnak, vagy amelyet valamely közöttük létrejött egyezmény kijelölt.*

4. A Szövetség tagjai kötelezik magukat, hogy híven végrehajtják a hozott ítéletet és nem indítanak háborút a Szövetség olyan tagja ellen, amely az ítéletnek aláveti magát. Abban az esetben, ha az ítéletet nem hajtják végre, a Tanács az ítélet érvényesítésére megfelelő intézkedéseket indítványoz.

* Ezen szakaszokra vonatkozó módosítások 1924 szeptember 26-án léptek életbe.

14. szakasz

A Tanács Állandó Nemzetközi Bíróság felállítására vonatkozó tervezetet fog készíteni és azt elfogadás végett a Szövetség tagjai elé terjeszti. Ennek a bíróságnak hatásköre ki fog terjedni a Felek részéről elébe terjesztett minden nemzetközi jellegű vitás esetre. A Bíróság azonfelül véleményt fog nyilvánítani minden olyan vitás esetben és kérdésben, amelyet a Tanács vagy a Közgyűlés hozzá utal.

15. szakasz

1. Ha a Szövetség tagjai között olyan vitás eset merül fel, amely szakadásra vezethetne és amely a 13. cikk értelmében nem esik választott bírósági *vagy bírósági eljárás* alá, a Szövetség tagjai megegyeznek abban, hogy az ügyet a Tanács elé terjesztik. Az ügynek a Tanács elé terjesztéséhez elegendő, ha a felek egyike a vitás eset fennforgását bejelenti a főtítkárnak, aki minden szükséges lépést megtesz a tüzetes nyomozás és megvizsgálás érdekében.*

2. A felek ebből a célból az ügy állását az ügyre tartozó minden bizonyítékkal és okirattal együtt a legrövidebb idő alatt a főtítkárral közlik és a Tanács azonnal elrendelheti mindezeknek nyilvánossághozatalát.

3. A Tanács a vitás kérdés elintézésére törekszik. Ha törekvései eredményesek, a vonatkozó tényállást a szükséges magyarázatokkal és az elintézés módjával együtt nyilvánosságra hozza oly mértékben, amint azt célravezetőnek tartja.

4. Ha a vitás esetet nem lehetett elrendezni, akkor a Tanács egyhangú vagy többségi határozat alapján meghozza és nyilvánosságra hozza jelentését, amelyben közli a vitás eset tényállását és azokat az indítványokat, amelyeket az eset megoldására nézve méltányosnak és megfelelőeknek talál.

5. A Szövetségnek a Tanácsban képviselt bármely tagja hasonló módon nyilvánosságra hozhatja a vitás eset tényállását és ebből vont következtetéseit.

6. A Szövetség tagjai kötelezik magukat, hogyha a Tanács jelentését — a vitában álló felek képviselőinek szavazatát nem számítva — a tagok egyhangúlag elfogadták, egyik olyan fél ellen sem viselnek háborút, amely a jelentésben ajánlott megoldást elfogadja.

7. Ha a Tanácsnak nem sikerül minden tagját — a vitában álló felek képviselőinek kivételével — jelentésének egyhangú elfogadására bírni, a Szövetség tagjai fenntartják maguknak azt a jogot, hogy akképen cselekedjenek, amint azt a jog és igazság érdekében szükségesnek látják.

8. Ha az egyik fél azt állítja és a Tanács megállapítja, hogy a nemzetközi jog szerint a vitás eset ennek a félnek

* E szakasz első bekezdésére vonatkozó módosítás életben 1924 szeptember 26. óta.

hazai igazságszolgáltatás alá tartozik, a Tanács ezt jelentésében kimondja, anélkül, hogy bármiféle megoldást ajánlana. 9. A Tanács a jelen cikkben megnevezett minden ügyben a vitás esetet a Közgyűlés elé terjesztheti. A felek bármelyikének kívánságára is a vitás esetet a Közgyűlés elé kell terjeszteni. Ezt a kívánságot tizennégy napon belül kell tudatni attól a naptól számítva, amelyen a vitás kérdés a Tanács elé került.

10. A Közgyűlés elé terjesztett minden esetben, a jelen cikknek és a 12. cikknek azok a rendelkezései, amelyek a Tanács eljárására és hatáskörére vonatkoznak, a Közgyűlés eljárására és hatáskörére is alkalmazást nyernek. A Közgyűlés olyan jelentésének, amelyet a Tanácsban képviselt szövetségi tagok jóváhagyásával és a Szövetség többi tagjai többségének hozzájárulásával — minden esetben a vitában álló felek kivételével — hoztak, ugyanaz a hatálya van, mint az olyan jelentésnek, amelyet a Tanács összes tagjai — kivéve a felek képviselőit — egyhangúlag elfogadnak.

16. szakasz*

1. Ha a Szövetségnek valamelyik tagja a 12., 13. és 15. cikkben foglalt megállapodások ellenére a döntést a háború útján keresi, ezt a tagot *ipso facto* olyannak kell tekinteni, mintha háborús cselekményt követett volna el a Szövetség valamennyi többi tagja ellen. Ez utóbbiak kötelezik magukat, hogy az ilyen Állammal minden kereskedelmi és pénzügyi összeköttetést haladéktalanul megszakítanak, saját állampolgáiraik és a szerződésszegő Állam polgárai között minden érintkezést betiltanak és minden pénzügyi, kereskedelmi vagy személyes összeköttetést megszüntetnek a szerződésszegő és minden más állam polgárai között, tekintet nélkül arra, hogy a másik Állam a Szövetség tagja-e vagy sem.

* A Nemzetek Szövetségének V. Közgyűlése a 16. szakaszra vonatkozóan a következő módosításokat fogadta el. Eddigélé azonban eme módosításoknak egyike sem lépett életbe.

Az első bekezdés második főmondata a következőképpen szól:

„Ez utóbbiak kötelezik magukat, hogy az ilyen állammal szemben minden kereskedelmi és pénzügyi összeköttetést haladéktalanul megszakítanak, minden érintkezést betiltanak legalább a területükön lakó személyek között és azonkívül, tetszésük szerint, állampolgáraik és az Egyességhelyettesítő állam polgárai között. Hasonlóképpen kötelezik magukat arra, hogy minden pénzügyi, kereskedelmi vagy személyes összeköttetést megszüntetnek legalább ezen állam területén lakó személyek és minden más állam területén lakó személyek között, tekintet nélkül arra, hogy a másik állam a Szövetség tagja-e, vagy sem és azonkívül, tetszésük szerint, ezen állam polgárai és minden más állam polgárai között, tekintet nélkül arra, hogy a másik állam a Szövetség tagja-e, vagy sem.“

A második bekezdés módosított szövege a következő:

2. Ilyen esetben a Tanács köteles a különféle érdekelt Kormányoknak ajánlatot tenni aziránt, hogy a Szövetség tagjai egyenként minő szárazföldi, tengeri és légi haderővel járuljanak hozzá azokhoz a fegyveres erőkhöz, amelyek a szövetségi megállapodások betartását biztosítani hivatva lesznek.

3. A Szövetség tagjai megegyeznek továbbá abban is, hogy az e cikk alapján megvalósítandó pénzügyi és gazdasági intézkedésekben egymást kölcsönösen támogatni fogják, hogy az ezzel járó veszteségek és hátrányok a legkisebb mértékre csökkenjenek; épp így kölcsönösen támogatni fogják egymást a védekezésben minden olyan külön intézkedés ellen, amelyet a szerződésszegő Állam valamelyikükkel szemben alkalmaz; valamint megfelelő intézkedéseket fognak tenni arra nézve, hogy az ő területükön átvonulhassanak bármely szövetségi tagnak oly haderői, amelyek a szövetségi megállapodások betartásának biztosításában közreműködnek.

4. Minden tag, amely a Szövetségből folyó bármely kötelezettséget megsért, a Szövetségből kizárható. A kizárás a Tanácsban képviselt valamennyi többi szövetségi tagnak szavazata alapján történik.

17. szakasz

1. Ha két olyan Állam között, amelyek közül csak az egyik, vagy egyik sem tagja a Szövetségnek, vitás eset merül fel, a Szövetség kötelekébe nem tartozó Államot vagy Államokat fel kell szólítani, hogy a vitás kérdés megoldása céljából a Szövetség tagjaira nézve megállapított kötelezettségeknek vessék alá magukat és pedig oly feltételek mellett, amilyeneket a Tanács igazságosnak tart. Ha ennek a felszólításnak eleget tesznek, akkor a 12—16. cikkek rendelkezései irányadók azokkal a változtatásokkal, amelyeket a Tanács szükségesnek tart.

„A Tanács hatáskörébe tartozik véleményt nyilvánítani abban a kérdésben, vajjon az Egyességekmany megszegése fennforog-e, vagy sem. A Tanács erre vonatkozó határozatának meghozatalánál nem veszi számba sem azoknak a tagoknak szavazatát, amelyeket azzal vádoltak, hogy a döntést háború útján keresték, sem azokét a tagokét, amelyek ellen irányul ez a háború.“

A harmadik bekezdés pedig így szól:

„A Tanács a Szövetség minden tagjával köteles közölni azt az időpontot, amelytől kezdve a jelen cikkben említett gazdasági kényszerrendszabályok alkalmazását ajánlja.“

A negyedik bekezdés a következő szövegezést nyeri:

„Mindazonáltal, ha a Tanács úgy véli, hogy ezek közül a rendszabályok közül bármelyiknek meghatározott időre elhalasztása egyes tagokkal szemben inkább lehetővé tenné az előző bekezdésben említett rendszabályok által célzott eredmény elérését vagy szükségessé válnék az azokkal járó veszteségeknek és hátrányoknak a legkisebb mértékre csökkentése, a Tanácsnak joga van a halasztás mellett dönteni.“

2. Ennek a felszólításnak elküldése után a Tanács azonnal vizsgálatot indít a vitás eset körülményeire nézve és azt az intézkedést indítványozza, amelyet az adott esetben a legjobbnak és leghatásosabbnak tart.

3. Ha a felszólított Állam a vitás eset elintézésénél a Szövetség tagjaira rótt kötelezettségek elvállalását visszautasítja és a Szövetség valamelyik tagja ellen háborút indít, az ilyen Állammal szemben a 16. cikk rendelkezései nyerne alkalmazást.

4. Ha a felszólítás ellenére mindkét fél vonakodik a Szövetség tagjaira rótt kötelezettségeket a vitás eset elintézésénél elfogadni, a Tanács minden olyan intézkedést és indítványt megtehet, amely az ellenségeskedések megelőzésére és a vita megoldására alkalmas.

18. szakasz

1. Minden nemzetközi szerződést vagy megállapodást, amelyet a Szövetség bármely tagja ezentúl létesít, haladéktalanul be kell iktatni a titkárságnál és a titkárságnak azt, mihamar lehetséges, közzé kell tennie.

2. A titkárságnál való beiktatás előtt semmiféle ilyen nemzetközi szerződésnek vagy megállapodásnak nincs kötelező ereje.

19. szakasz

A Közgyűlés időnként felhívhatja a Szövetség tagjait az alkalmazhatatlanná vált szerződéseknek és olyan nemzetközi állapotoknak újabb megvizsgálására, amelyeknek fennmaradása a világbékét veszélyeztetné.

20. szakasz

1. A Szövetség tagjai egyenkint megegyeznek abban, hogy a jelen Egyességokmány elfogadásával közöttük megszűnik minden olyan kötelezettség és megegyezés, amely az Egyességokmány rendelkezéseivel össze nem egyeztethető; ünnepélyesen kötelezik magukat, hogy ezentúl a jelen Egyességokmány rendelkezéseivel összeférhetetlen kötelezettségeket nem vállalnak.

-&' Ha a Szövetség valamely tagja a Szövetségbe lépése előtt a jelen Egyességokmánnyal összeférhetetlen kötelezettséget vállalt volna, kötelessége, hogy haladéktalanul megtegye a lépéseket az ily kötelezettségek felbontása iránt.

21. szakasz

A béke fenntartását biztosító nemzetközi megegyezések, mint a választott bírósági szerződések és bizonyos területekre vonatkozó megállapodások, amilyen a Monroe-elmélet, érvényességét a jelen Egyességokmány rendelkezései semmiben sem érintik.

22. szakasz

1. Oly gyarmatokra és területekre nézve, amelyek az elmúlt háború következtében megszűntek az őket azelőtt kormányzó Államok fennhatósága alá tartozni, s amelyeken oly népek laknak, amelyek a mai világ különösen nehéz viszonyai között még nem tudják önmagukat kormányozni, alapelvül mondatik ki, hogy ezeknek a népeknek jóléte és fejlődése a civilizáció szent hivatása, amelynek biztosítékait föl kell venni a jelen Egyességokmányba.

2. Ez alapelv gyakorlati megvalósításának legalkalmasabb módja az, hogy e népek fölött való gyámságra megbízást azok a fejlettebb nemzetek nyernek, amelyek segédeszközeiknél, tapasztalataiknál vagy földrajzi helyzetüknél fogva leginkább képesek és hajlandók ennek a felelősségnek vállalására; ezek a nemzetek a gyámságot, mint a Szövetség megbízottai, ennek nevében gyakorolnak.

3. A megbízás jellegének az illető nép fejlődési foka, a terület földrajzi fekvése, gazdasági viszonyai és más egyéb körülményei szerint kell különböznie.

4. Bizonyos közületek, amelyek azelőtt a Török Birodalomhoz tartoztak, a fejlettségnek oly fokát érték el, hogy független nemzetként ideiglenesen elismerhetők, azzal a feltétellel, hogy közigazgatásuk valamely Megbízott Hatalom tanácsadó és támogató vezetése alá helyeztessék addig az időpontig, amikor már önmaguk is tudják sorsukat intézni. A Megbízott Hatalom választásánál elsősorban ezeknek a közületeknek kívánságait kell tekintetbe venni.

5. Más népek, különösen a középfrikaiak olyan fejlődési fokon állanak, hogy a Megbízott Hatalmat kell felelőssé tenni a területeknek olyan közigazgatásáért, amely a lelkiismereti és vallásszabadságot, a közrend és a jó erkölcs követelte korlátozásokkal biztosítja, továbbá biztosítja bizonyos visszaéléseknek, mint a rabszolga-, fegyver- és szeszkereskedelemnek megtiltását, valamint erődök, hadi- vagy tengerészeti támpontok létesítésének és a bennszülöttek katonai kiképzésének megakadályozását, kivéve, ha ez a kiképzés rendőri és területvédelmi célokat szolgál; a Megbízott Hatalomnak a Szövetség más tagjai részére is biztosítani kell a kereskedelem és áruforgalom azonos lehetőségét.

6. Végül vannak oly területek, mint Délnyugat-Afrika és a Csendes-óceán déli részének bizonyos szigetei, amelyek csekély népsűrűségüknél, kis területüknél, a civilizáció központjától való távollétüknél, a Megbízott Hatalom területével földrajzi összefüggésüknél vagy más körülményeknél fogva, legkedvezőbben a Megbízott Hatalom törvényei szerint és területének alkotórészeként igazgathatók, fenntartva a bennszülött lakosság érdekében fentebb felsorolt biztosítékokat.

7. A megbízás minden esetében a Megbízott Hatalomnak a Tanácshoz évenként jelentést kell tennie a reábizott területről.

8. Ha a Megbízott Hatalom jogkörének, ellenőrzésének

vagy közigazgatásának terjedelmére vonatkozólag a Szövetség tagjai előzetesen nem állapodnak meg, erre nézve minden egyes esetben a Tanács kifejezetten határoz.

9. Állandó Bizottságot kell alakítani avégből, hogy az a Megbízott Hatalmak évi jelentéseit átvegye, megvizsgálja és a Tanácsnak a megbízások végrehajtására vonatkozó minden kérdésben véleményt adjon.

23. szakasz

A Szövetség tagjai a már fennálló, vagy a jövőben köendő nemzetközi egyezmények határozataival egybehangozóan és azok fenntartása mellett:

a) arra törekszenek, hogy férfiak, asszonyok és gyermekek részére méltányos és emberies munkafeltételeket biztosítsanak és tartsanak fenn, úgy saját országaikban, mint minden olyan országban, amelyre kereskedelmi vagy ipari összeköttetésük kiterjed és ebből a célból szükséges nemzetközi szervezeteket létesítsenek és tartsanak fenn;

b) kötelezik magukat, hogy az igazgatásuk alá bocsátott területek bennszülött lakosságával szemben igazságos bánásmódról gondoskodni fognak;

c) megbízzák a Szövetséget a leány- és gyermekkereskedelemre, valamint az ópiummal és más ártalmas szerekkel való kereskedésre vonatkozó egyezmények végrehajtásának legfőbb ellenőrzésével;

d) megbízzák a Szövetséget a fegyver- és lőszerkereskedelem legfőbb ellenőrzésével oly országok tekintetében, amelyekben ez az ellenőrzés közérdekből szükséges;

e) megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a közlekedés és az átmenő forgalom szabadságát, valamint az egyenlő elbánást a Szövetség valamennyi tagjának kereskedelme számára biztosítsák. Ebben a vonatkozásban az 1914—1918. évi háború következtében elpusztított vidékek különös szükségleteit figyelembe kell venni;

f) arra törekszenek, hogy nemzetközi rendszabályokat fogantossítsanak a betegségek elhárítására és legyőzésére.

24. szakasz

1, Minden nemzetközi hivatal, melyet előbb kötött általános egyezmények alapján szervezetek, a Felek beleegyezésével a Szövetség igazgatása alá kerül. Minden ilyféle nemzetközi hivatal és nemzetközi érdekű ügynek rendezésére hivatott bizottság, amely ezentúl keletkezik, a Szövetség igazgatása alatt fog állani.

2. Általános egyezményekkel szabályozott oly nemzetközi ügyekre nézve, amelyek nemzetközi bizottságok vagy hivatalok ellenőrzése alatt nem állanak, a Szövetség Titkársága, ha a Tanács beleegyezését megadja és ha a felek kívánják, az ügyre vonatkozó minden adatot összegyűjt és közöl, valamint minden szükséges vagy célszerű segítséget megad.

3. A Tanács elrendelheti, hogy a Szövetség igazgatása alatt működő bármely hivatal vagy bizottság költségeit a Titkárság viselje.

25. szakasz

A Szövetség tagjai megegyeznek arra nézve, hogy a Vörös Kereszt-Egylet elismert önkéntes nemzeti szervezeteinek létesítését és együttműködését elősegíteni és támogatni fogják, minthogy ezeknek célja az egészségi állapotok javítása, a betegségek megelőzése és a szenvedéseknek enyhítése az egész világon.

26. szakasz*

1. A jelen Egyességokmányra vonatkozó módosítások akkor lépnek életbe, ha a Szövetségnek azok a tagjai, amelyeknek képviselői a Tanácsot alkotják és a Szövetség azon tagjainak többsége, amelyeknek képviselői a Közgyűlést alkotják, ezeket a módosításokat megerősítették.

2. Semmiféle módosítás sem kötelező a Szövetségnek olyan tagjára nézve, amely kijelenti, hogy a módosításhoz nem járul hozzá; ebben az esetben azonban megszűnik a Szövetség tagja lenni.

* A 26. cikk módosított, de még életbe nem lépett szövege a következőképpen szól:

„A jelen Egyességokmányra vonatkozó módosítások, amelyeknek szövegét a Közgyűlés háromnegyed szótöbbséggel elfogadta, még pedig oly módon, hogy a módosítást elfogadó szavazatok között vannak az ülésen képviselt tanácstagok szavazatai is akkor lépnek életbe, ha a Szövetségnek azok a tagjai, amelyeknek képviselői a szavazás idejében a Tanácsot alkották és a Szövetség azon tagjainak többsége, amelyeknek képviselői a Közgyűlést alkotják, ezeket a módosításokat megerősítették.

Ha a Közgyűlés szavazását követő huszonkét hónapon belül a kellő számú megerősítés nem gyűlt össze, a módosító határozat hatály nélkül marad.

A Főtitkár a módosítások életbelépéséről a tagokat értesíti.

A Szövetség minden tagja, amely eddig az időpontig nem erősítette meg a módosítást, egy éven belül szabadon közölheti a Főtitkárral az elfogadás megtagadását. Ebben az esetben azonban megszűnik a Szövetség tagja lenni.“

FÜGGELÉK

I.

A Népszövetség eredeti tagjai
(felsorolásukat lásd a 13-ik oldalon).

Az Egyeségokmányhoz való csatlakozásra meghívott
államok.

(felsorolásukat lásd a 13-ik oldalon).

II.

A Népszövetség első főtitkára: Sir James Eric Drummond, K. C. M. G., CB.

KÉPEK MAGYARÁZATA

I. A Titkárság főtisztviselői:*)

Sir Eric Drummond (angol), a N. Sz.-nek a paktum fűg-gelékében megívezett első főtítkára (felső kép)
Avenol Joseph (francia), a főtítkár helyettese 1927 jan. óta (középső kép)
Dufour-Feronce Albert (német), volt rk. követ és megh. miniszter, főtítkárhelyettes 1927 jan. 1. óta (alsó kép)
Sugimura Yotaro (japán), volt rk. követ és megh. mi-niszter, főtítkárhelyettes 1927 jan. 15. óta (jobbaldalt)
Paulucci di Calboli Barone Giacomo márkí (olasz), volt megh. min., főtítkárhelyettes 1927 március 7. óta (bal-oldalt)

II. A N. Sz. alapítói:

Ülők, balról jobbra: Chinda vikomt, Makino báró, Bour-geois, Lord Robert Cecil, Orlando, Pessoa, Venizelos.
Állók, balról jobbra: Diamandi, Csu Vei, House ezredes, Dmouvszki, Veznics, Smuts tábornok, Wilson elnök, Kra-mar, Hymans, Wellington Kú, Batalha Reis, Scialoja, Larnaude

III. A N. Sz. tagállamainak területi eloszlása

A tagállamok területei feketével vannak jelölve.
A mandátumok területei sraffirozva vannak.

IV. A N. Sz. jelenlegi palotája Genfben

V. A Népszövetség tervezett új palotája

A világ minden részéből származó 377 pályázó kÖzül_m ki-választott négy tervező egyike magyar: Vágó József mér-nök. A palota építési költségére 19,500.000 svájci fran-kot irányoztak elő. Felső kép: az épület homlokzatának a főrésze. Alsó kép: az épület teljes alaprajza

*) A személyi adatokat az Ottlik György szerkesztésében megjelenő *Annuaire de la S. d. N.* című könyvből vettük.

VI. A Tanács állandó tagjainak képviselői

1929-ben:

Sir Austen Chamberlain (Brit birodalom), Aristide
 Èriand (Franciaország), Gustav Stresemann (Német-
 ország), Mineičiro Adatci (japán), Vittorio Scialoja
 (Olaszország)

VII. A Tanács nem állandó tagjainak § képviselői

1929-ben:

E. Villegas (Csile), R. Dandurand (Kanada), H. Pro-
 cope (Finnország), C. Zumeta (Venezuela), Agmvo Y
 Bethancourt (Kuba), Ā. Zaleski (Lengyelország), N.
 Titulescu (Románia), Forqughi Kán Ő fens. (Perzsyi),
 i. Quiñones de León (Spanyolország)

VIII. A locarnoi paktum eredeti okmányának az utolsó oldala

Az okmány a N. Sz. Egyességokmányának 18. cikkje
 alapján a N. Sz. irattárába beiktattott. Az aláírások:
 Hans Luther (német kancellár), Gustav Stresemann
 (német külügyminiszter), Emil Vandervelde (belga
 külügyminiszter), Ari. Briand (francig külügyminisz-
 ter), Stanley Baldwin (brit miniszterelnök), Austen
 Chamberlain (brit külügyminiszter), Vittorio Scialoja
 (olasz fődelegátus)

IX. A N. Sz. közgyűléseinek elnökei:

1920: P. Hymans (Belgium), — 1921: Jonkheer van
 Karnebeek (Hollandia), — 1922: A. Edwards (Csile),
 — 1923.: Cosme de ta Torriente y Peraza (Kuba), —
 1921: G. Motta (Svájc, — 1925: Kanada), R. Dundurand Ka-
 nada— 1926-iki rendkívüli közgyűlés: A. Costa
 (Portugália), — 1926-iki rendes közgyűlés: M. Nin-
 csics (Jugoszlávia), — 1927: A. Guani (Uruguay), —
 1928: H. Zahle (Dánia), — 1929YG. Guerrero (Szal-
 vador)

X. Az ú. n. mosszuli kérdésben kiküldött bizottság

A bizottságot a Tanács 1924- október 31-iki határozatá-
 val Irak és Törökország közjötU hat^r végleges meg-
 állapítása végett küldte ki. Tagjai voltak: Teleki Pál
 gróf, volt magyar-miniszterelnök és külügyminiszter,
 Af Wirsén, Svédország bukaresti követe és Paulis,
 belga nyűg. ezredes. A képen az ülő sorban balról a
 negyedik: Teleki Pál gróf

XI. Részlet a közgyűlési ter einholt amely a magyar delegáció elhelyezését szemlélteti

A negyedik sorban látható a magyar delegáció és pedig Apponyi Albert gróf, Tánczos Gábor, Apponyi Athérné grófné, Gajzágó László, Nagy Elek, Csáky István gróf, Apponyi Albert gróf előtt Briand, mellette Loucheur. A második sorban MacDonald, Henderson, mellette Viscount Cecil (a közismert „Robert Cecil”). Csáky gróftól balra a Kapurthalai maharadzsza, a magyar delegáció mögött az olasz delegáció: Apponyi gróf mögött Scialoja fődelegátus stb.

XII. A közgyűlési terem

XIII. Apponyi Albert gróf a közgyűlési palota előtt

Jobboldalt Beelaerts van Blokland, Hollandia külügyminisztere, mögötte Gajzágó László rendkívüli követ es meghatalmazott 'miniszter

XIV. Aristide Briand francia külügyminiszter és MacDonald, brit miniszterelnök a N. Sz. közgyűlési termének a bejárata előtt

XV. Henderson, brit külügyi államtitkár (miniszter)

Az optánsügy jelenlegi előadója a N. Sz. Tanácsban. Maribona eredeti rajza.

XVI. Fridtjof Nansen, norvég delegátus

A híres sarkutazó, a menekültek főbiztos, akinek számtalan magyar hadifogoly is köszönheti szabaddulását és Jvazaszállíását
Maribona eredeti rajza

XVII. Bethlen István gróf

Dezső karikatúrája a genfi Bavária kávéházban

XVIII. Tánczos Gábor, magyar delegátus

Dezső karikatúrája a genfi Bavária kávéházban

XIX. Apponyi Albert gróf

Dezső karikatúrája a genfi Bavária kávéházban

XX. Hevesy Pál, genfi magyar miniszterrezidens

Dezső karikatúrája a genfi Bavária kávéházban

XXI. Louis Loucheur, volt miniszter, francia delegátus

Maribona eredeti rajza

XXII. Auguste Zaleski, lengyel külügyminiszter

Maribona eredeti rajza

XXIII. Benes Eduard, csehszlovák külügyminiszter

Maribona eredeti rajza

XXIV. Viscount Cecil of Chelyjood (azelőtt „lord Robert Cecil“), brit delegátus

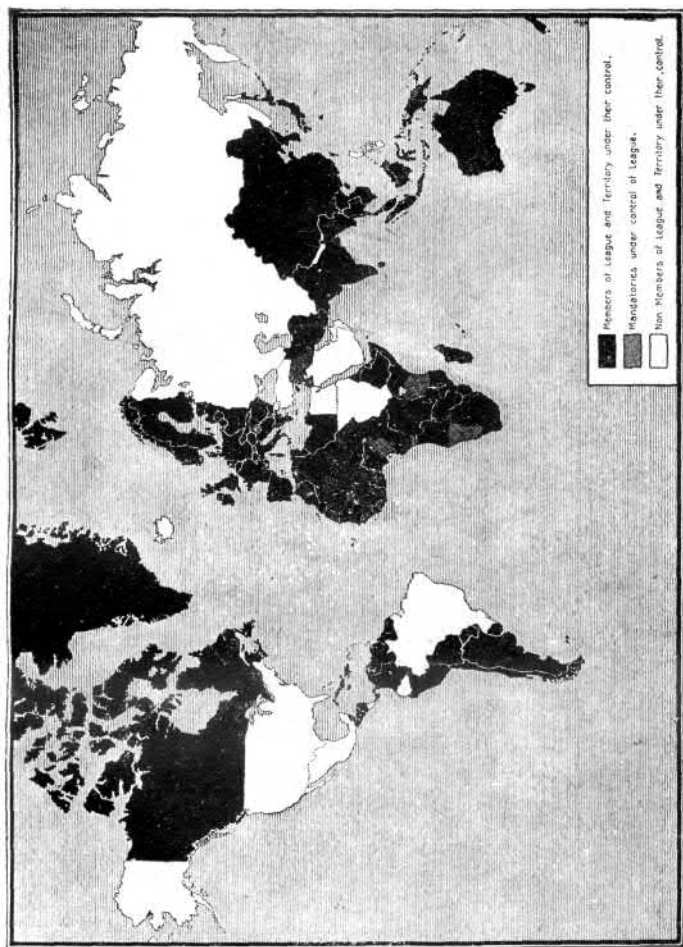

A titkárság főtisztviselői

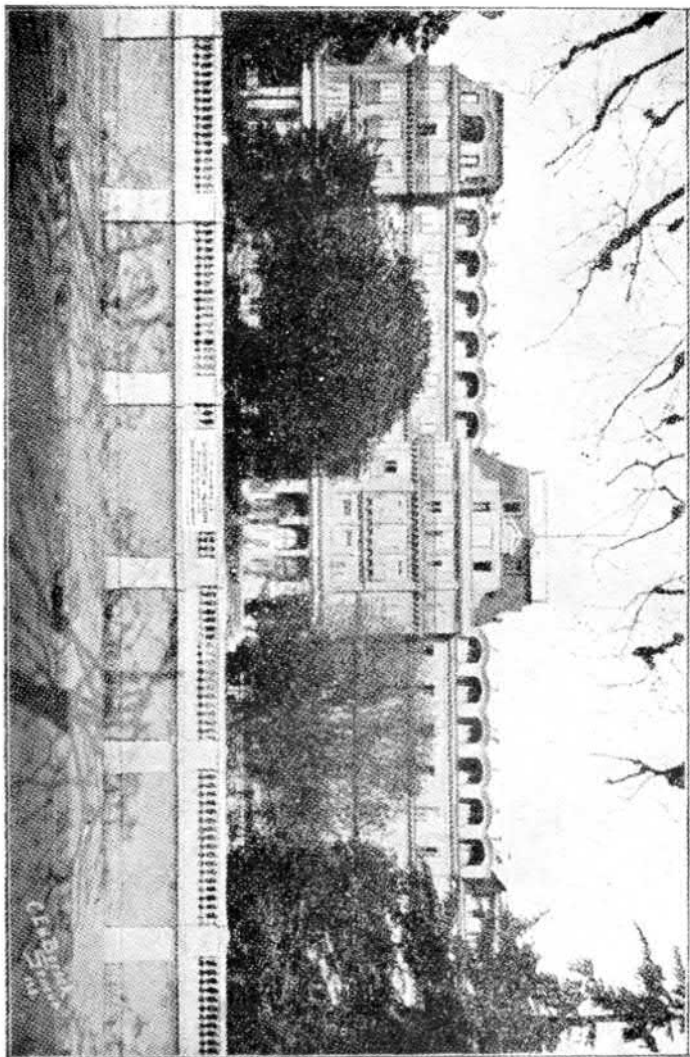
A Népszövetség alapítói

III.

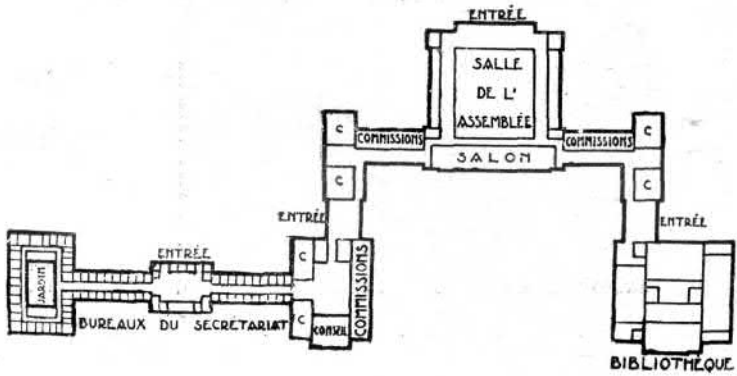
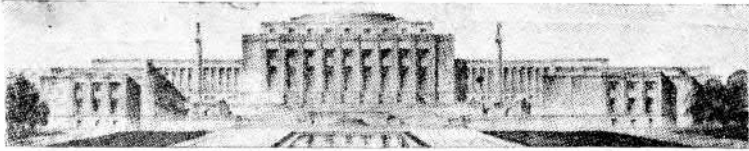

A N. Sz. tagállamainak területi eloszlása

IV.

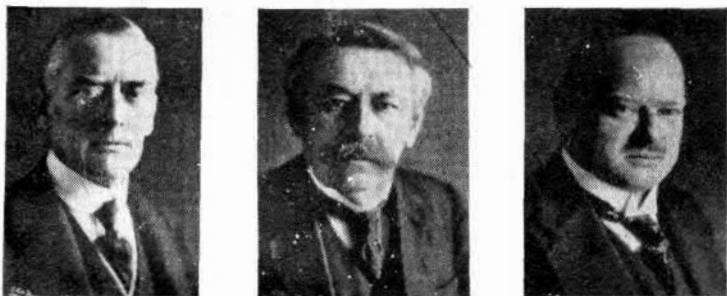

A. N. Sz. jelenlegi palotája Genfben

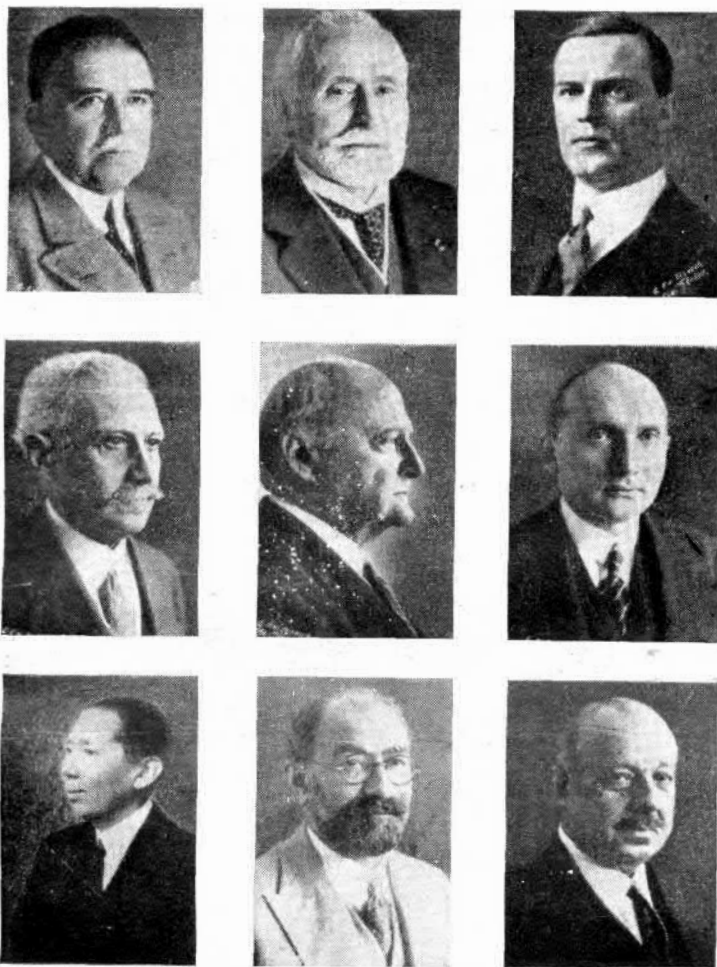
A N. Sz. tervezett új palotája

VI.

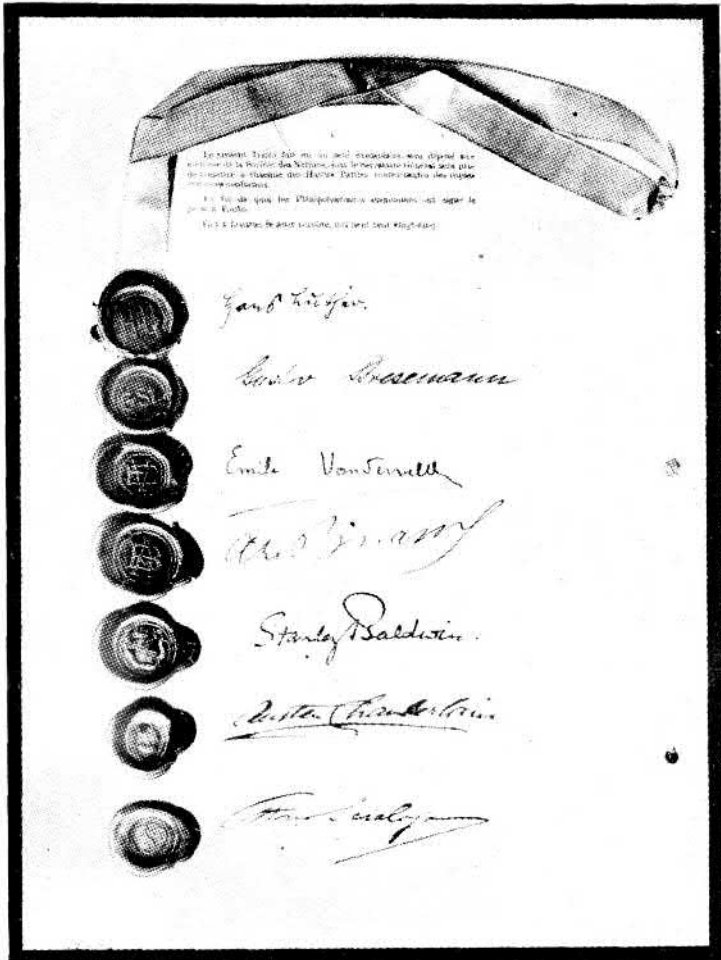
A Tanács állandó tagjainak képviselői 1929-ben

VII.

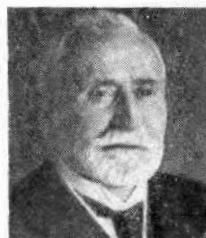
A Tanács nem-állandó tagjainak képviselői 1929-ben

VIII.

A locarnói paktum eredeti példányának utolsó oldala

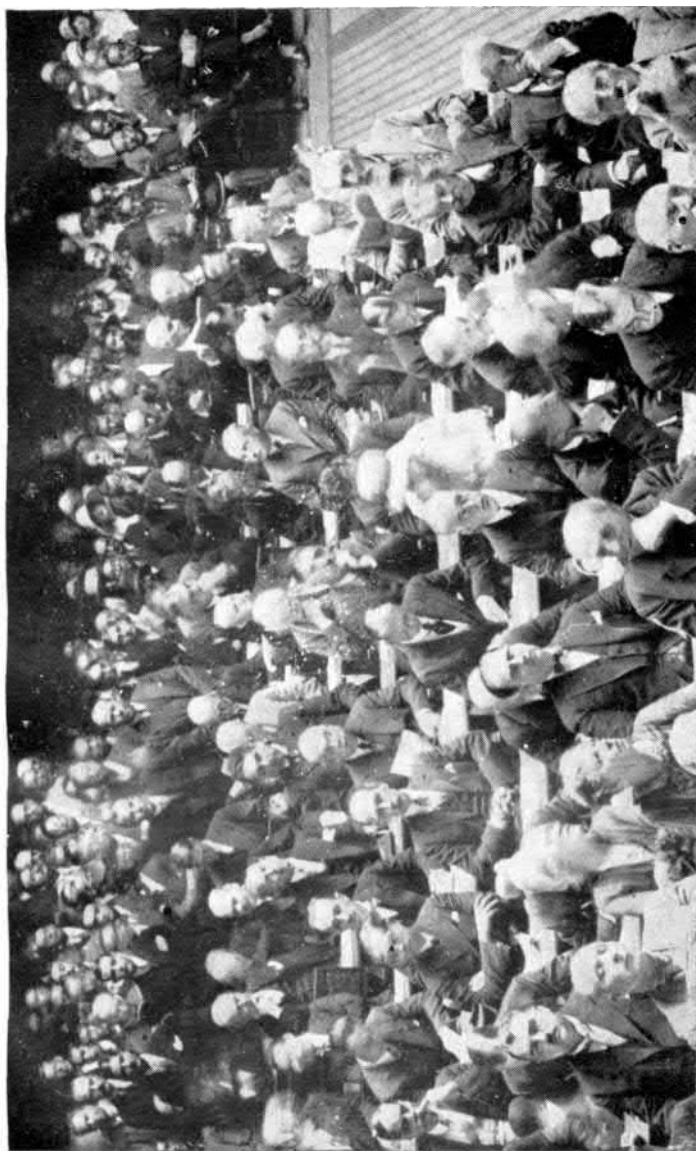
XIX.

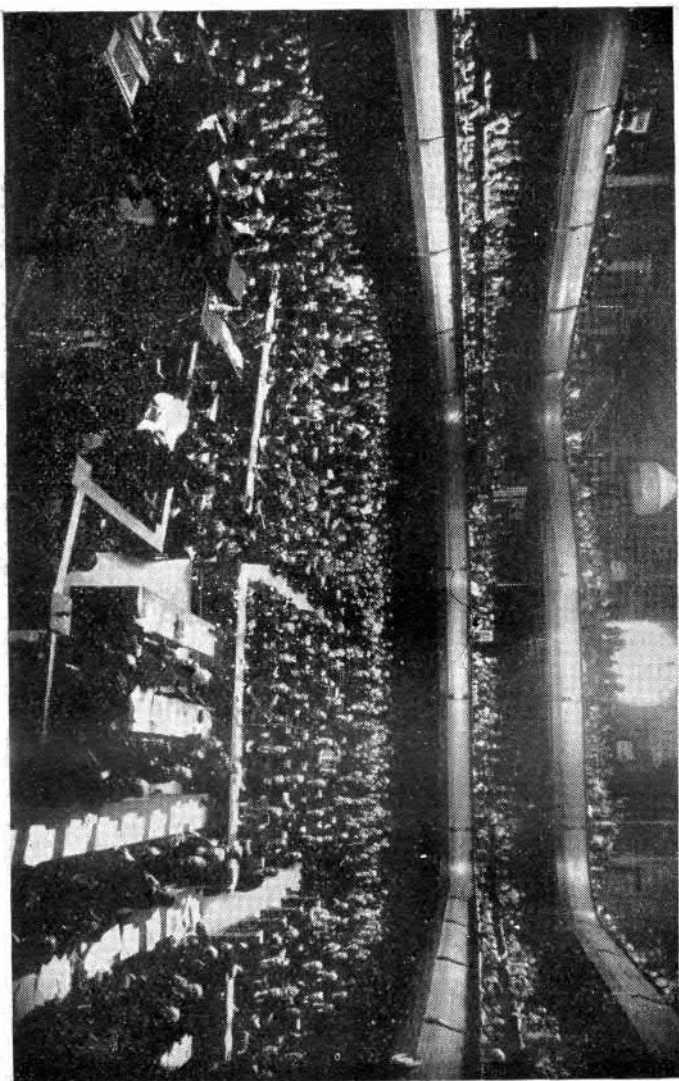
A N. Sz. közgyűléseinek elnökei 1920—1929

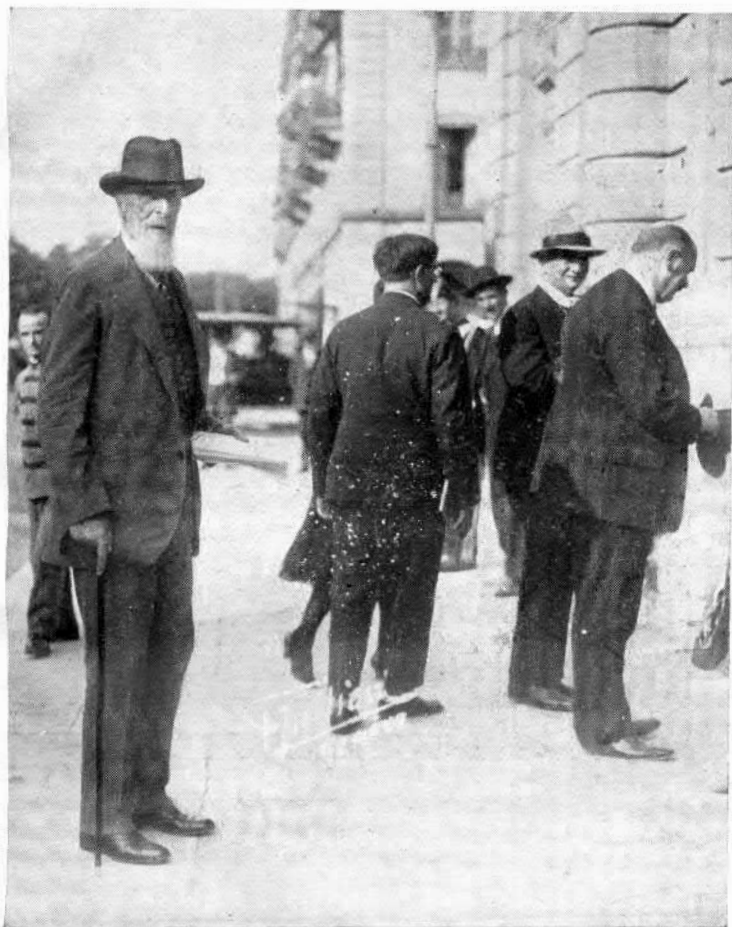
Az ú. n. mosszuli kérdésben kijelöltött határmegállapító bizottság

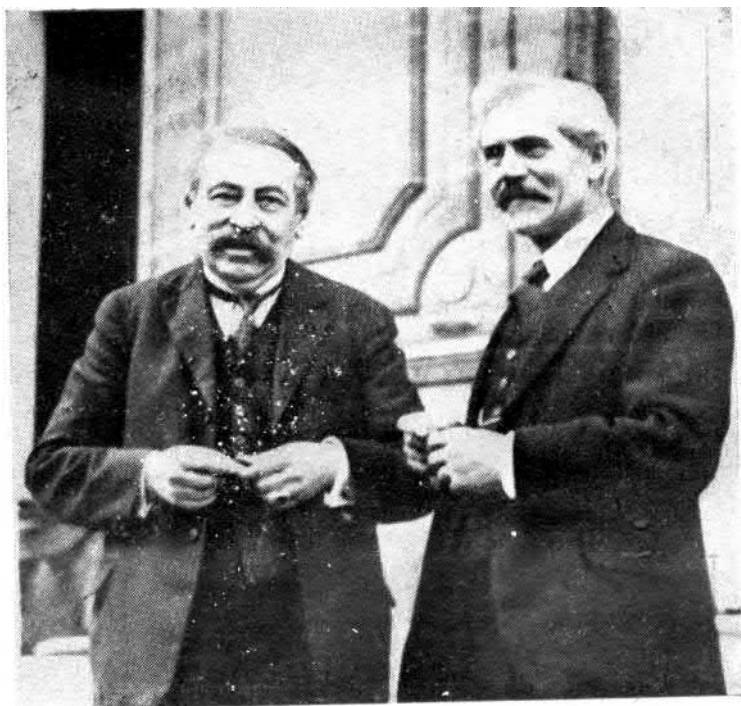
Részlet a közgyűlési teremből

A közgyűlési terem (Az ú. n. Salle de la Réformation)

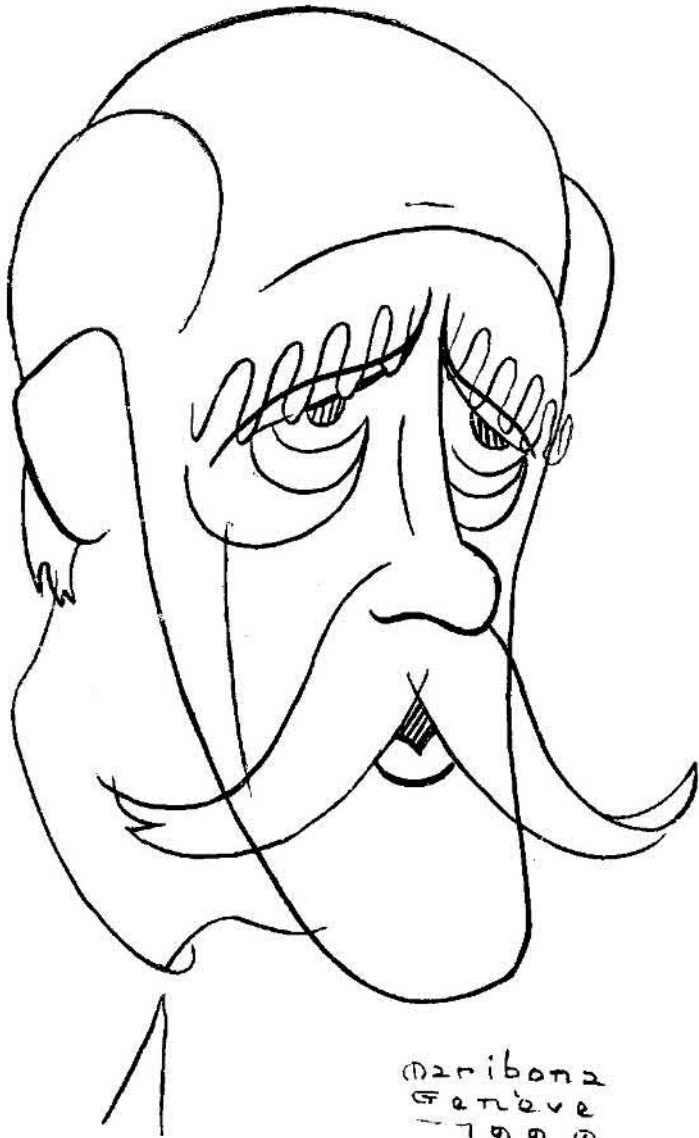
Apponyi Albert gróf a közgyűlési palota előtt

Briand és MacDonal

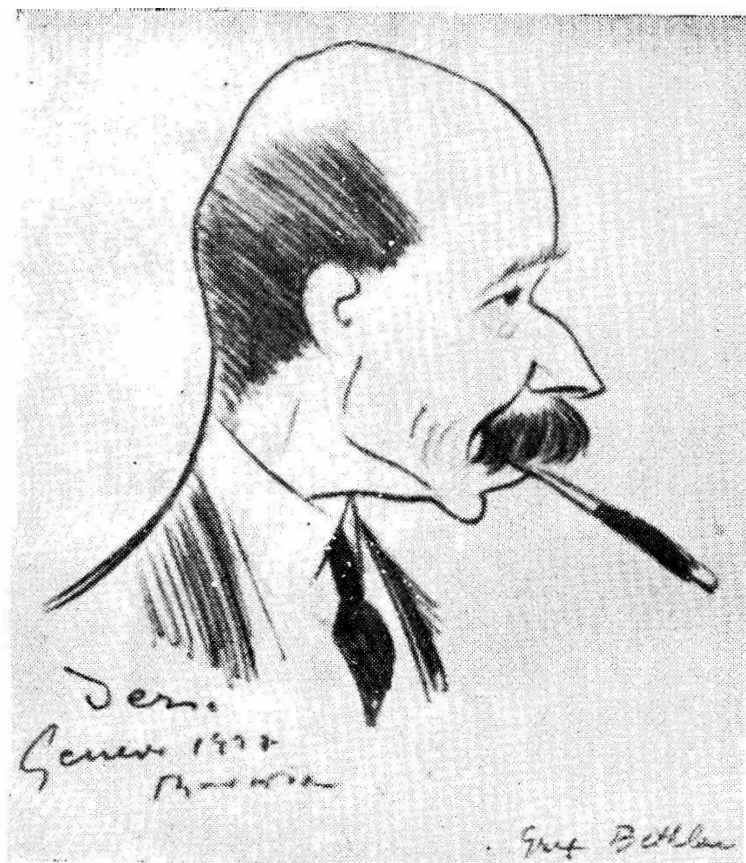

Henderson

Maribona
Geneve
- 1909

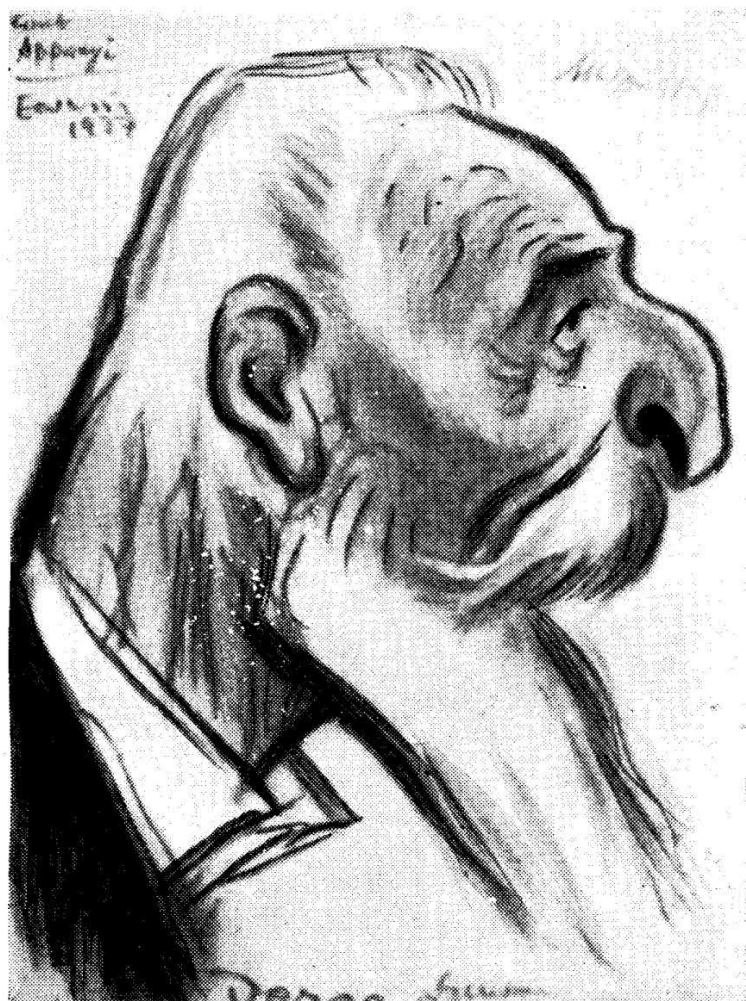
Nansen

Bethlen István gróf

Tanczos Gábor

Apponyi Albert gróf

Hevesy Pál

Maribona
Geneve
1929

Loucheur

Zaleski

Benes

Lord Cecil